

HUGO CLAUS
METSERSOVÉ

Půl hodiny takhle civím do tmy, nesmyslně civím na cestu, po které má přijít Tlustý Smelders. Když se podívám na hodinky, zabolí mě oči. Slzí mi chladem. Čekáme tu na toho parchanta jistě dobrou půlhodinu, oba na bříse a v mokré trávě.

Dřív jsme na něho čekat nemuseli. Celé léto nám obcházel kolem statku noc co noc jak mlsný kocour, jako háravý pes, a Anna vycházela za ním. Nikdo ze dvora to neví, ani paní-máma, ani Bennie, ani Jules. Ještě předevečirem jsem viděl ty dva za kupkou sena. Je mi jedno, co tam vyváděli, Anna není moje dcera, ale lov at' mi Smelders nekaží! Kdepak je ten parchant? A přece jen mi není jedno, co ta holka vyvádí, proč bych si to namlouval? Kolikrát jsem se za nimi koukal, za ní a tím chlapem, a svíral ruce v pěsti, až mi na kloubech bělala kůže. A nadával si při tom slabochů: zbabštl' jsi, Mone Verkindere, už to nejsi ty, veliký Mone, cos dokázal zmlátit! U koruny Sama Verhaerena až do pitoma, cos pytláčil lesníkovi Barremu rovnou pod nosem, co ses miloval a děti plodil v šesti vesnicích najednou. A to jen a jen jejím přičiněním. Všechno zlo pochází od ní.

Za mnou, tam kde řídne porost, se vrtí Bennie. Taký ho to nesmyslné čekání musí nudit. Plazím se po všech čtyřech po zemi, oslizlé nedávnými dešti, pušku tisknu k tělu. Je to uklidňující pocit, když člověk cítí na boku i přes vlhký svetr ocelovou hlavěň.

„Bennie,“ zavolám tiše.

Křoví se ani nepohne a dlouhé stíny se táhnou po zemi tiše jak dřív. Zakleju. Čekám. A pak se pustím do hledání Bennieho. A mezitím se noc rozjasní, co chvíli se vyloupne měsíc a pak nás tu uvidí i malé dítě a starý Barre mi nasype do ledví olova, dobrého olova ze své brokovnice.

„Bennie!“

To mi ten blázen chce určitě zase vyvést nějaký žertík. Mílospána to asi znudilo, a tak mi pláchnul, celý on. Zpola se vztyčím, opírám se o ruku. Temný les, z kterého člověk nerozpozná víc než první stromy a nad nimi vějíř dubových korun. Vzdálené zvuky, pták, vzlétající křepelka a v dálce kráva. Zapískám signál. Ještě jednou a hlasitěji. Ksakru, Bennie! At' mi nepovídá... Najednou mi svitne. Krve by se ve mně nedotezal. Bennie mě podvedl. Ve spáncích mi bije krev jako zvon. Spočítali mi to! Pláchl mi i s Tlustým Smel-

dersem. Tlustoch ho zlákal s sebou. A starého nechají ležet, ten může pojit, ten at si snije v bažině. Starého nechají u paňmaminky, tam je jeho místo. Lumpové! Zmizeli spo- lečně a mě nechali tady. Lumpové! Ne, to není možné, to by Bennie neudělal, i kdyby ho Smelders přemlouval. A mimoto jsem Tlustocha vůbec neviděl ani neslyšel, ale je tomu sotva pět minut, co si za mnou Bennie ještě broukal tu písničku. Páter o něm říká, že je zaostalý, trochu zaostalý, ale většina lidí říká „ten blázen“, když o něm mluví. Ale tu písničku, co slyšel pákrát v Moerbeke na pouti, tu vám zná četou zpa- měti, slova i melodii.

Ne, to není možné, že by byl pryč.

Zapískám ještě jednou, celý se vztyčím nad kapradí a chňapnu rukou po řemení pušky, když tu docela blízko třeskně znenadání vystřel jako rána do tváře. A jak se shý- bám, slyším suchý plesk broku do dubového kmene. Zamřítn zvolna mezi krátkými hustými větvičkami před sebou. Země voní, voní přizmem hovádek a hnoje a kyselou vůni pelynku černobýlu (stará Moermanska z něho dělá kouzelné nápoje, mezi jiným i nápoj lásky, který zneplodňuje mužské semě v měsíci srpnu a říjnu). Usmívám se, schoulený v kapradí, já pelyňkový nápoj nikdy nepotřeboval.

Naproti mně to zásuší v křoví, zvednu hlavěň pušky, někdo je zrádně blízko. A zase je ticho. Najednou se ozve chechtot, protáhlý, mekavý chechtot, blázen volá: „Mo-o-one!“ V lese to zní podivně cizí. A pak se vynoří Bennie v celé své délce.

„Leknul ses, co Mone?“

Idiot, blázen, bastard a lump!

„Blběčku,“ řeknu, „pojď, jde se domů.“

„Ne,“ řekne Bennie. Oba přistoupíme blíž. Pořád se divím, jak mě Bennie přerůstá, je mu devatenáct a člověk roste až do jednadvaceti, už teď je o hlavu větší než já.

„To jsou pitomý vtipy, Bennie,“ řeknu, „starý Barre mě už dlouho hledá a ty bys mu přál ten plezír a ty přémie, kdy- by mě čap díky tvým vtipům.“

„Polekal ses, co Mone?“ naléhal Bennie. Má lstivý, škodo- libý výraz v tváři a žádostivě špulí věčně pootevřené rty. Vlastně to je pohledný mladík, má dlouhé kadeřavé vlasy až skoro na ramena, světlounké kudrlinky na čele a měkkou tvář s plnými rty. To jsou matčiny rty. „Podobá se vám,“

řekla onchdy Fien a je to pravda, ale ne rty a ne očima. Jsou to její oči, oči polekané klisny, pohled, který na nikom dlou- ho nespóčine. Její oči, oči čubky, s kterou jsem svázán, na- vždýcky, nebo aspoň na doživotí, a všechno zlo, at pochází odkudkoli, pochází od ní.

„Jde se domů!“ opakují.

„Ne!“ řekne Bennie. Zůstane stát a tře rukou hlavěň karabiny, nahoru dolů.

„Ale jo, jde se,“ povídám.

„Tak nejdřív řekni, že ses polekal.“

„Samozřejmě jsem se polekal, ty blázne.“

„Slib mi, že to nepovíš Anně.“

„Jo.“

Jde přede mnou na cestu, sledují jeho dlouhý, chvatný krok, poznal bych ho vždycky a všude. Cítil jsem se zatracený a opuštěný tam na břese v mokřém náklí. Toho blázna Ben- nieho nemůže člověk nechat chvíli o samotě.

„Že nic neřekneš Anně, že ne, Mone?“

„Pročpak bych říkal?“ řeknu mu. Zajdu za Annou do kuchyně hned zítra ráno a první, co jí povím, bude: „Jestli ten tvůj bratr všivácká nepřestane s pitomými kousky, tak zavolám policii, jasný!“

Ve tmě se shledáváme s důvěrně známými předměty v ku- chyni: to je stůl, židle, pec, nízko pověšené tabákové listí, pronikavý, smíšený pach podmáslí, tabáku a pecuň chleba. Když vstupujeme, je tu ticho jako po vyměření.

Bennie rozsvítí. Okenice se neproniknutelně lesknou a na hodinách je skoro půl třetí. Tanno se vzbudil a lísá se mi k no- ze. Jsme zpátky v naší tvrzi, jsme zase spolu proti celé vesni- ci, proti všem. Dobře že jsme takhle sami, sjednocení. Já k nim patřím, ve vesnici mi říkají Mon Metsiersú. Zavěším pušku na zeď.

„Proč nepřišel Tlustý Smelders na lov, Mone?“

„Chlastá někde ve vesnici nebo se válí v posteli s tou francouzskou Miet, mně je to fuk.“

„Už sem dlouho nezašel,“ řekne přemýšlivě Bennie.

Sedí u stolu s puškou mezi koleny. Nožem dloube vřpy do okraje stolu a každý vroubek pak pozorně vydlabává. Vydává to pravidelný zvuk, jako by do dřeva hlodala myš. Bennie to dělá už léta a matka mu to denodenně zakazuje. „Tlustocha tu už neuvídíme,“ prohodím. „Je to pryč.“

„Co je pryč?“

„Ale nic, chlapče. Jdi spát. Povím ti to později.“

Neměli jsme si sem pouštět to cizí peří. Vždycky jsme se pýsnili tím, že nikoho ze vsi nepotřebujeme, že jsme vyvrženci, opovrhovaní Metsiersové, už po léta. Metsiersové, kteří ani do kostela nesmějí a které vyháňají od veřejných dražeb, protože mají prý vinu na podivné smrti kaplana Ghekiera. Jenom Tlustých se k nám vetřel kvůli té béhně Anně. Ostrý zvuk ustal.

„Proč mi neřekneš, co je pryč se Smeldersem?“

Bennie si položil pušku křížem na kolena. A zase začal s tím rozčilujícím hlazením hlavně. Světlo lampy mu hází zlaté lesky do kudrn a lehké stíny kolem nosu a po krku v hluboké rozhalence.

Nikdy z něho nebude mužský. Pořád ho budu muset šetřit, navždycky zůstane dítětem, jako je teď, hrozivým, rvavým a nejednou zas měkkým dítětem té čubky. Taký on, když po něčem baží, drží se toho zuby nehty, dokud to nedostane. Jako ona.

„Proč mi to neřekneš hned?“

Musím ho šetřit. Je pánem Metsiersů.

„Není co říct, hochu, sám víš, že sem Tlustých chodil za Annou.“

„Ano. A ona mi říkala, že si ho vezme a že sem přijde bydlet...“

Ne, to není možné. To nejde. K tomu nesmí dojít. Jsou zákony, které to zakazují.

„Ano,“ povídá Bennie a kolébá sem a tam hlavou. „Protože až tady za čas nebude, budu moct spát s Annou v její posteli, od rána až do večera. Bude se o mě starat, vařit mi jídlo a šít mi šaty. Už tady pak nebudem, slyšíš Mone. Už se nikdy nebudem hádat s mámou. Anna se o mě bude starat, dokud nebudu starší. A potom taky. A vždycky.“

Stojím a balím si cigaretu. Nalíznu.

„To ti slíbila?“

„No.“

„Až tady za čas nebude, povídala?“

„No.“

„Dost možná, že to tak bude,“ řeknu.

Už léta jsem nemluvil tak tiše a klidně. Zkhlidňuji se lety. Divné věci se budou dít v budoucnu, půjde-li to takhle dál.

„Nepůjdeš taky nahoru?“ zepta se chlapec.

„Ne.“

„Čteš si v Julesově knize? Je tam o světě, který se změní. A o konci světa. A dobří se odliší od zlých jako jehňata od kozlů.“

„Jules má už léta, dětinští,“ povídám. „A blábolí.“

S Julesem je posledních čtrnáct dní potíž. Pořád žvástá o pekle a o svatých a o víře pravé, kterou prý našel. Najednou se rozesměje. Minulý týden přišel Jules večer do kuchyně, celý kukuč v krvi. Dábel mu prý v kostele vyrazil čtyři zuby, říkal, že vzteku, protože se obrátil. A krev mu cedila až na krk. Bennie se mohl uchechtat. Museli jsme ho plácát mokrym ručníkem do obličje a třást s ním, než to z něho vylezlo. A nebo onehdy, když Jules dělal na senách, házela na něho panimáma kameny jak pěst a křičela: „Huhuhu! Já jsem luciper!“

„A copak se ty Julesovy příhody fakt neudály?“ zeptá se Bennie.

„Ale ne, vůbec tomu nevěř. Kdyby ty dostaneš konečně rozum?“

„Jules povídal, že jsme všichni pohani a kacíři a že jedině on unikne ohnům pekelným,“ povídá Bennie cestou do schoďů. Pod jeho těžkým krokem praští vyschlé dřevo. Na odpor čívadle se zastaví.

„A Tlustých s námi už nebude chodit na lov, že, Mone?“

„Ne, už nikdy.“

„Tak to teď budem chodit pořád spolu?“

„Ano, hochu.“

Tlustý Smelders s námi už nepůjde a Jules, který od svého obrácení nevezme pušku do ruky, taky ne. Zůstanem sami dva. Už nás nikdo nerozpojí. Na to musí být taky zákony. Vždycky jsem nad ním bděl, ještě když žil Metsiers. V kuchyni je zima, půjdu si lehnout, na lov budem chodit sami. Nikdo nás nerozdělí, ani Anna s matkou, ty dvě béhny.

MON

Za živým plotem jde Jules s kousou přes rameno. Nikdo neví, co má za lubem. Moc brzy do práce nejde. Od té doby, co se obrátil, hrozně zlenivěl. Otevřu okno.

„Jak to věra dopadlo u Moermanse?“

„Tele se narodilo mrtvý.“

Opře kosu o živý plot a přistoupí blíž. „Šest nás tabalo za provaz, až jsme milou krávu roztrhli. Choťpne. Vyhřezlo jí půl břicha. Naše panímáma říkala už před týdnem, že to s tou krávou nevezme dobrý konec.“

Vrátím se ke stolu. V kuchyni se drží teplo právě zapálené pece. Nad dízemi mléka poletují hejna much.

„Moermansovi pojde kráva.“ řeknu, když mi matka nalévá vá kávu. Rozhlédnu se. Do světnice je zavřeno. Není nikoho vidět. U pumpy se bahní prasata a na hnojišti hrabou šlepiče.

„Tys to věděla, že kráva pojde.“ řeknu, vlastně se ptám.

„Přirozeně.“ odpoví. Tvář má nepohnutou, kolem úst jí hraje lehký úsměšek, mezi obočím má kolmou vrásku, kterou už léta znám, už od počátku. Mlčí.

Má moc nad životem a smrtí, zná koloběh zimy i léta, páření i smrti. Vždycky byla taková. Viděl jsem, jak se jí vyrývaly do tváří vrásky, pavučina vrásek a rýh, viděl jsem, jak jí smahne kůže na tvářích a na čele, jak se rok od roku napíná, víc a víc, a přesto se vůbec nezměníla. Víím, jaké má tělo, třebaže jsem ho už dlouho neviděl.

I ona jistě myslí na dřívěšek, právě tak jako já. Vidím její ruku, jak ještě drží kávovou konvici, napuchlou, kloubnatou ruku s tlustým žilobitím. Líbal jsem tu ruku, dlaně i hřebet, klouby, prsty a nehty a ta ruka mě hladila, někdy mě štípala nebo drásala až do krvava.

„Proč nejíš? Čekám na tebe, abych sklídila ze stolu a začala žehlit.“

Měla hladké břicho a ňadra a široká stehna. Jednoho dne, je to už celou věčnost, jsme spolu dělali na seně. Bylo parno, sedláci leželi ve škarpě ve stínu křoví a stromů a spali. Pracovali jsme, a když Metsiers uviděl přes pole Fredáčka, kterého si poslal pro pivo a pro kořalku, seskočil jako blázen s kupy sena a utíkal přes strniště za klukem. A pak — tam nahoře na kupě, kde stála, podávky v ruce, rozhrnula zástěru a neměla na sobě nic než tu zástěru na nahém těle. Určitě věděla, že Metsiers zůstane pít u Fredáčka. Věděla, co dělá, když s úsměvem rozhrnula tu zástěru. Kdyby se byl v tu chvíli vrátil Metsiers, byl bych mu vrazil vidle do těla. Když jsme slezli ze sena a došli za Metsiersem a Fredáčkem, leželi si oba v náručí a zpívali písničky a z piva a kořalky

nezbyla ani kapka. Metsiers se zasmál vykotlanými zuby: „Jděte se napít do dvora!“

„Tele pryč a kráva zcepenělá, jakpak se Moermansovi letos protlučou?“ prohodím.

„Starej se radši, jak se protlučem my. A nebo jak se protluče tamhle slečinka.“ ukáže na Annu, jak tam sedí na dřevěném plotě a bimbá nohama. Vypráví něco s krátkými nervózními gesty Julesovi, který si už zase přirozeně opřel kosu o strom.

„Jules ji obrací na víru.“ povídám.

„Mně to k smíchu není, protože za kým má přijít? Za mnou! Nemysli si, že budem mít dlouho peníze, jestli nám je bude takhle vyhazovat oknem. Kde byla věra? Co o tom víš? Tobě je fuk, že chodí tancovat do vsi.“

„Byla věra večer ve vsi?“ ptám se.

„Byla.“ Matka se zlobí, hlas jí přeskakuje. „A ty ji necháš plavat, ty se na to díváš, jak nás už zase přivádí do hanby. Teď si ji už Tlustý Smelders nevezme.“

„Tak. A proč?“

„Proč? To se zeptej jí!“

„Co tě to raflo? Nemůžeš otevřít pusou? Co se to tu děje na statku?“

„Huhuhu!“ zavrká jako holub a stáhne bradu do měkkých podbradků, jako když holub nafukuje vole. „Co se asi stane, když takový jehně zaleze s mužským do sena a nebývá po nocích doma? A když pak neví, kam se podět strachy, protože je už třetí měsíc v tom?“

Měl jsem to vědět. Jsou to přirozené věci, které člověk přesto nečeká. Mám se teď navztekat? Ale nevztekám se, ruce se mi třesou, to vidím, a žíla na krku mi bije, teď to vím, je to tak. Anna je třetí měsíc v tom. Unavilo mě to. Budu na to myslet později.

A pak — z ničeho nic — řeknu trpce: „No jo, tys byla chytřejší.“

Venku seskočila Anna z plotu a odchází s Julesem do luk. Jako malá byla blondatější. Metsiers jí říkal: ty můj šimlíčku. V sobotu večer ji panímáma vykoupala a ona mu pak ještě vymydlená a růžová vylezla na klín. Hop, křičel Metsiers a houpal ji na kolenou: „hopsa hejsa, šimlíčku!“ A ona mu hopsala rozkročno na kolenou.

„Kdy ti to řekla?“ ptám se.

„Předevěřem. Našla jsem ji o pľnoei na zápraží a ptala jsem se jí, co dělá. Koukám na hvězdy, povídá. Tele, povídám já. Člověk se z nich dozví spoustu věcí, jako Moerman-ska, řekla. Tele pitomý, já na to. A pak se jí ptám, jestli něco nebylo mezi ní a Tlustým Smeldersem, protože jsem ho tu už dobu neviděla. Ne, řekla, ne ne, pořád dokola. A pak jsem jí to poznala na tváři. Jak je to dlouho, povídám, možná že se s tím dá ještě něco dělat. A ona mi řekla, že už tři měsíce, dítě přece důvěřuje matce. Dala Tlustochovi peníze a koupila mu vestu a hodinky. Ale já myslím, že šla včera večer zase tancovat do vsi.“

Jdu do stájí, u dveří kravína se posadím na špalek. Daleko po dlážděné cestě jede červené auto doktora Verelsta, taky jeden, co dře lidi zaživa. Našimc nemůžez jezdit v autě, nemůžez študovat. Dvě stě franků si řekl doktor Verelst jen za ohledání mrtvého Metsierse. Jako kdyby věděl... ale dělat narážky si netroufá, to se bojí, k smrti se bojí, baba!

Metsiers. Měl moc rád Annu, vždycky, když jel do města, vozil jí omalovánky a panenky, každý týden něco jiného, až toho měla plnou skříň, a když se později po panenkách sápal malý Bennie, okřikoval ho Metsiers: „Necháš ty Anniny knížky! Necháš ty Anniny panenky, nejsou tvoje!“ Já Metsiersovi záviděl jeho místo. Já po tom místu bažil. A já ho nahradil. I já mám teď rád Annu a nechci nic než její dobro, ale co by byl pro ni udělal Metsiers teď? Odvedl by ji do města?

Vějdu do stájí, do tváře mi dýchne parný zvířecí prk a celého mě obestře. Metsiersovo neštěstí, že věděl, že Bennie není jeho. Jinak by tu s námi klidně mohl být dál a starat se o dceru.

Dneska ráno jsem na něho zase musel myslet. Nemůžu se ho zbýt. Jako bych si k umrlému Metsiersovi musel chodit pro rozum.

Dovedu ji do města, adres je habaděj. A jak to povíme Benniemu? Musím dát pozor, aby se něco nedozvěděl od matky.

BENNIE

„Smíš se mnou až k doktorově vile,“ řekla, „a pak musíš zpátky domů.“

„Já s tebou půjdu do města. Pojedu lokálkou jako ty.“

„To nesmíš, Bennie. Sic tě průvodčí vyhodí.“

„Mám peníze na lístek jako ty.“

Když jsme spolu dřív chodili do města, ještě když Anna dělala v továrně na hedvábí, chodili jsme vždycky tudy. Anna točila taškou na řemeni a najednou ji pustila. A pořád se smála. Nebo skákala po náspech nahoru dolů a někdy se zavěšila na nízkou větev a mrskala nohama.

Snad proto, že je dneska v nedělním, netroufá si skákat po náspech. Už se ani nesměje. Mluví pomalu a tiše, jako bych si měl dobře zapamatovat to, co říká. Někdy se na mě po straně podívá, jako kdybychom se spolu pohádali. Možná že jsme se spolu vážně pohádali a já na to už zapomněl. Anna říká, že zapomenou všechno, ale je hodně věcí, které nezapomínám a které se mi stále vybavují a někdy mě rozesmějí.

„Nepohádali jsme se, Anno?“ ptám se.

„Ne, Bennie, nikdy.“

„Tak proč už neskáčeš po náspech nahoru dolů jako dřív? /245

Proč mi už nepovídáš vtípy o Smeldersovi a jeho ženě?“

„Jsem trochu unavená, Bennie, a bolí mě břicho.“

„Moc tě bolí?“

„Moc.“

Sedneme si na kraj cesty. Před námi se táhne železnice jako dlouhá tenká čára, která se leskne jako v bažinách po ránu. Kdybych šel po té čáře, pořád jemnější a nejasnější až doztracena, kdybych šel po ní pořád dál a dál, došel bych do města s kouřícími továrnami a šesti věžemi. I odtud vidím jasně tu největší a nejkrásnější věž, zakončenou v jehle. Musíme ujít ještě hodný kus, než dorazíme na tramvaj.

„Koukáš na mě, jako bychom se pohádali,“ povídám.

„S tebou já se nikdy nepohádám,“ řekne Anna.

„Protože jsem tvůj bratr, že?“

„Ne, ne proto, že jsi můj bratr, ale nikdy se s tebou nepohádám.“

„A až si vezmeš Smelderse, smím pak k jeho holubníku?“

„Já mu to řeknu. Řeknu mu: Bennie je můj bratr a smíš si hrát s tvými holuby stejně jako ty. Ty máš rád jeho holuby, že?“

„Ano,“ odpovím. „Když posedají spolu v holubníku a vrkají, je to, jako by ti nad hlavou letělo letadlo. Vrr, vrr, vrkú.“

„Máš radši Smelderovy holuby než mě, Bennie?“

„To ti nesmím povědět, jak říká Mon. Mon říká, že nesmíš nikdy povědět holce, že jí máš rád. Jinak si tě otočí kolem prstu.“

„Je blázen,“ povídá Anna. „A komupak to říká Mon?“

„Mně a Tlustóchovi. Ale proč k tobě už nikdy nepříjde Smelders do dvora?“

„Teď už na mě nebude mít čas,“ řekne Anna, „teď se bude lépit ve vsi na francouzskou Miet.“

„A to je špatná ženská, že Anno?“

„To se ví, že je, a on k ní leze, to ho láká.“

„Ty se na něho zlobíš? Až se vezmete, tak k ní už nikdy nepůjde. Nebo si ho nevezmeš?“

„Ale hochu,“ řekne Anna. Podívám se na Annu a sednu si k ní blíž do trávy. Položím jí ruku na břicho, hned pod pupek, který cítím malíčkem.

„Bolí to tady, Anno?“ zeptám se.

...

„Tady?“

Položí si ruku na moji a přitiskne si ji pevně na břicho.

„Chlapečku milý,“ řekne. Druhou rukou mi hladí vlasy, přejíždí prsty po lebce a po zátylku, až se rozklepu.

„Teď už je to lepší,“ řekne Anna.

„Když jsi u mě, tak je ti vždycky líp,“ povídám.

„Máš pěkné kudrlinky,“ řekne mi zvolna. Přejíždí mi rukou po čele, přímo po kůži, podél nosu, pak mi strčí prsty do pusy. Jemně je zkousnu.

„Všechny holky do tebe budou blázen.“

„Jo a já si je otočím kolem prstu.“

„A až se oženíš...“

„Já se neožením, Anno, já zůstanu u tebe.“

Přisednu si k ní, položím jí hlavu na břicho a poslouchám. Anna mi svírá hlavu oběma rukama. A když se ke mně sklomní, vtiskne mi prsty do vlasů. Pohybuju polchoučku hlavou.

„Bolí to ještě, Anno?“ ptám se. „Bolí tě to tady?“

„Už to přешlo,“ řekne. „Ale zůstaň ještě chvílku.“

Těsně přede mnou leze Anně po růžově pruhovaných šatech mravenec, leze šikmo a rovně, ale pořád zůstává v bílém

proužku. Fouknu na něho a odfouknu ho. Mám rád Annu, ale povědět jí to nesmím. Mon to nechce.

„Anno!“

„Co Bennie?“

„Mám tě nejradiši ze všech.“

„Já tebe taky, Bennie,“ řekne Anna.

Do tváří, přítisknutých k Anninu teplému tělu, mi jde horkost. Vtom se rozežve siréna továrny na jízdni kola. Bude už jedna. Je čas.

„Změškáme lokálku,“ povídám. Vstaneme..

„Ten mravenec je už zase tady,“ řeknu a rozmáčknu ho mezi prsty. Podám Anně ruku a jdeme dál. „Chtěl bych s tebou takhle chodit pořád. A nikdy bych se nevrátil.“

ANNA

Někdo tady už čeká. Hubený človíček kolem čtyřlístky, obličej plný vředů a důlků, jako houba. Vzhledne, když vejdu, a pak si dál čistí nehty, ruce položené před sebou na stole.

„Dobrý den,“ řeknu. Má vypulené, vodnaté oči /247 a zanícená víčka s krátkými, bíledými brvami. Na hlavě má čepici, asi je plešatý.

Sednu si o dvě židle dál.

Je to temná místnost, vytapetovaná červeně sbledě zelenými listy jako od raného tabáku. U oken je tapeta prosáklá a plesnivá. Visí tu fotografie. Svatební fotka: muž s knírkem, v popředí květiny a tlustá paní v bílém, asi madame Sasseová.

Nesmím na to myslet. Musím myslet na jiné věci, na vesnici, na Vermaerkovy stodoly, na slepice, na *tamto ne*.

Je mi, jako bych měla podbříšek na vodě, jako bych měla břicho z korku a plavalo mi na vodě.

Mají tu obrázek potápějícího se Titanicu. Po palubě pobíhají uplakané ženy s rozpřaženými rukama a divokým výrazem v tváři, jsou tam i nepohnutí oficiři, loď je už zpola pod vodou, mnoho lidí naskákalo do vody, celé zbělelé přenou. Pokoj páchne česnekem. „Madame má návštěvu,“ řeklo mi děvče u dveří, „počkejte deset minut.“ Ale za dveřmi není nic slyšet, v celém domě není nic slyšet.

„Ty sem jdeš poprvé?“ zeptá se mě ten starý člověk.

„Ano, pane.“

Podívá se na mě pátravě, v očích má vlhkost, sbírá se mu u krajíčku vícekrát pod řasami. Chce mě uklidnit, nebo je prostě zvědavý?

„Poslal tě někdo?“

„Ano,“ řeknu. „Můj...“

Nic mu do toho není, co se do toho plete, houbu jedná? Co se stará, on, který si sem chodí dávat vymačkávat vimrlata, co je mu po tom, že mám v břiše plno, že čekám dítě...

„Taky kvůli žaludku?“

„Taky,“ řeknu. „Mám snižení žaludku.“

Oba dva lžeme. Madame Sassenová je přece známá firma. Ten mužský musí být skrz naskrz prožraný a prolezlý. Nahať je asi... Dostanu strach. Kdepak je Madame Sassenová? Přisune si židli a pošeptá mi:

„Nemáš sem chodit sama. Měla sis přivést muže nebo mílyho. Není jí co věřit.“ Hodí hlavou směrem k dvojitým dveřím. „A když ji potřebuješ...“ (A já ji potřebuju. Naléhavě. Už nemůžu čekat.) „Když ji potřebuješ, jsi na tom ještě hůř.“

248/

„A co vy tady?“

„Já sem chodím už deset let,“ odpovím.

Vešla skoro neslyšně. Houbovitý muzíček se zarazí, vstane, kouká ponížně. Nevím, jestli slyšela jeho poslední slova. Je to skutečně žena ze svatební fotografie, ale mnohem tlustší a o moc starší.

Podívám se ještě jednou na fotografii. Oči a ústa jsou táž, nos se rozšířil, čelo zužilo. Má na sobě krvavě rudý svetr. Potí se.

„Dobrý den, madame,“ pozdravím.

„Nazdar,“ řekne a ke starému: „Počkej ještě chvíli, Pier.“

Pier se lekne, otevře světle fialové rty.

„A... a...“ začne.

„Vemte mě napřed, madame,“ řeknu, „spěchá to.“

Uhodla to, ví, kolik uhodilo, protože se usměje, ne falešně nebo vypočítavě, nýbrž sebestiště. „Uhodla jsem,“ myslí si. „Tak pojd, dítě,“ vyzve mě.

Kuchyň má stejné tapety s tabákovými listy, ale pronikavá vůně česneku je ještě silnější, je to vůně kouřícího dehtu.

Pokoj je temný, záclony jsou zatažené. Madame Sassenová si zapálí cigaretu a sedne si ke stolu. Přímou pod lampou vypadá její drdol jako stříbrná helma, cigareta jí tříc z průrvy úst, nemá vlastně ani rty, ani zuby. Je mnohem starší než fotografie.

„Odkud jsi, děvče?“

„Ze Zedelgemu, madame.“

„Tu vesnici dobře znám,“ řekne skoro zvesela. „Znám starostu Biesbroeka, chodí ke mně často do kavárny.“

Na stole stojí bílá msa se špinavou vodou, zřejmě se právě umyla nebo tam ten lavůrek stojí od rána. Na židli vedle mě leží tři čisté ručníky. Ty tu jsou připravené pro mě.

„Poslal mě za vámi Frank Smelders. Říkal vám o tom.“

„Ano, ano, čekala jsem tě v těchto dnech. Tak ty jsi Smeldersovo děvče. Ano, ano, vím o tom.“

Těká nervózně očima, ještě stále s úsměvem. Zřejmě pije.

„Buď ráda, žes mohla přijít sem. Vím, jak to jinak u vás chodí, například u matky Velijnové, mimo jiné. Znáš ji, že?“

„Ano,“ odpovím, „ale ne dobře.“

„To je nejlepší,“ řekne a otočí se. Něco hledá. „Jakpak je to dlouho?“

249

Mám strach. Nesmím mít strach. To břicho. Dívám se zase na ručníky. Ten vrchní je už potřísněný, hnědými skvrnami se světlým okrajem.

„Frank vám to neřek, madame?“

„Ne,“ podívá se. „Řekl mi jenom, že se s tebou pomiloval a nedal si pozor. A já na to: Tak ji pošli ke mně, já se ti o ni postarám. Víc jsem se ho neptala. Řekl ti přece, na kolik to přijde?“

„Ne. Na kolik?“

„Sto padesát franků za konzultaci. To víš, máme taky svoje výdaje a riziko.“

„Nojo,“ přitakám. „Hned vám zaplatím.“

Když schovává peníze do skříně, zablédnu pouklíkané konvice a sklenice, kovové rourky, hadice.

„Můžeš být ráda, žes směla přijít sem a že jsem tvá přítelkyně. Tak se svlékni.“

Zase si zapálí a přistrčí mi židli. Pověším na ni šaty a prádlo, jedno po druhém. Na stěně visí velký svatý obraz u okna se staženými záclonami. Na krbu stojí soška nahého chlapečka s kozou.

„Ještě jsi mi neřekla, jak je to dlouho.“

„Musí to být dva měsíce,“ odpovím, ale jsou to tři.

Není to vůně dehtu, spíš pach spáleného korku. Usměju se, to se pálí mé korkové břicho.

„Celá se třeseš, holčičko,“ řekne madame. „Nesmíš se bát, musíš mi věřit. Kdybys šla do vsi k matce Velijnové, to by ses měla bát, ta by tě zřídila. Já vím, jak to dělají, mýdlovou vodou.“

Lehnu si na stůl, je to jen prohlídka. Roztáhně mi nohy, zatlačí mi na břicho studenou rukou s dlouhými prsty. „Mýdlovou vodou,“ zamumlá a podívá se.

Bennie se ptal: „Bolí to? Tady tě to bolí?“ Ten kudrnáček s hebkou kůží je milý, je to můj bratr, je víc než můj bratr, je to můj milý Bennie.

„To je dobře, žes za mnou přišla,“ řekne. „Snadno ti pomůžu.“ Jde si umýt ruce pod vodovod. „Nic to není,“ řekne. „Můžeš se obléknout.“

Nerozumím tomu. Ze skříně vyloví mezi zahnutými kovovými trubkami a gumovými klystýrovými balónky lahvičku s nepopsanou nálepkou.

„Vezmeš si z toho každé ráno jednu lžici před snídaní. A přijdeš sem příští čtvrtek. Plnou lžici na lačno a ve čtvrtek to půže jako na drátku.“

„Ano, tak já už půjdu.“

„Budu mít všechno připraveno, až přijdeš,“ řekne. „Přijď asi v jednu.“

Pomůže mi do kabátu.

„Udělám ti to z laskavosti, protože znám mladého Smelserse, jinak mám práce dost. Ale bude to hned, a až budeš hotová, na všechno zapomeněš.“

„Ano.“

„A nemysli si, že by ti to jinde udělali líp. U tohohle fochu jsou ženské bez svědomí, a ty těží ze situace lidí v nouzi.“

U dveří, zachumlaná v celé své tloušťce do vlněného svetru, mi poklepe po rameni. „Vím, co to je, holčičko,“ řekne, „ale bude to brzo pryč.“

Už jsem venku. Teď vpusť Piera. Na drátku, řekla. Jak to myslela? Naštouchně mě drátkem, ve čtvrtek. Nebo myslela, že ta procedura proběhne jako na drátku, hladce? Jak to provede?

Bude pršet. Mraky se jen ženou.

Třesu se zimou. A břicho mám mokré, podmoklé zevnitř. Musím tou tmou tmoucí k tramvaji a pak sama pěšky domů. Hruža!

JULES

Když jsem dneska večer popřál Vanderovi dobrý večer a stíkl si s ním ruku, to je městský zvyk, který k nám zavedl pan páter, zeptal se mě, jestli bych k němu ještě nezaskočil před střeďeční schůzí. Asi mi chce ještě něco povědět o páterovi, který povede schůzi. Pan páter je ohromný. Vander mi řekl, že ho už káral sám biskup, mezi jiným za to, že prý hnal tělesné pokání až do krajnosti.

Podle Vandera má páter na středu připravené krásné kázání. Vander povídal: „Julési, musíš si ho poslechnout, to se ti pak zdá, že slyšíš hlas Boží. Ozývá se v tobě jako něco, cos už dlouho věděl, ale co teprve teď na vlastní uši slyšíš. To je pravé náboženství. Ale všichni ze vsi, dokonce i ti, co chodí pravidelně na mši, jsou slabší a pro svou vlažnost už ani nevidí to nebezpečí. Nemůžem dost pykat za své hříchy a za hříchy jiných.“

Ano, Vandere, každý musí pykat za svého bližního. Když mi to říkal, hned jsem si vzpomněl na Metsiersovy, na panímámu, na Mona. A když teď jdu na Smeldersův dvůr, je to proti mé vůli, jen a jen proto, že to po mně chtěla panímáma. Dneska ráno vůbec neviděla Bennicho, nepřišel ani k jídlu za poledne. Dřív jsem chodil ke Smeldersům jenom pít a masit kartý se starým Tuurem Smeldersem. Teď už to nejde, já to už ani nechci. I když jsou starý Smelders se synem jedním ze vsi, co se snesou s Metsterovými. Taký proto, že zůstali sami, co je Liese Smeldersová po smrti.

Dívám se na kráfičky. Tloušťtici, pohladím jim slechy. Dřív jsem se nezníyroval jednoho dva klofnout. Pak si ještě položím stranou za plůtek naši sekerku, i takhle jí měli Smeldersovi vydluženou až dost dlouho.

„Hej, páter je tu,“ zavolá někdo. Je to mladý Smelders, vyleze ze dveří, trmácí se, dřeváky mu klapou po kamenech. Pravý pohan. Pije, chodí za ženskými a už je zase pod párou.

„Pojď dál, Julesi, pojď dál,“ volá a máchá rukama. A pak zahaleká směrem k domu: „Pantáto! Páter přišel.“

Uvnitř nikdo neodpoví.

„No tak pojď, Julesi, jen dál.“

„Ne,“ povídám. „Jdu se jen podívat, jestli tu není náhodou Bennie.“

„Jen dál, velebníčku, pojď se s námi napít. Bennieho můžeš dostat nádvarkem, čeká tu na tebe.“

Přistoupí blíž, docela blízoučko, opře se mi rukou o rameno, hladké vlasy mu jemně voní a v rozhalence mu vidím bílou kůži hrdla, odrážející se od brunátné, opálené tváře. Jen se o mě opřel, hršník, jsem tady, tlustochu Smelderská, já páter, abych ti pomohl a napřímil tě, potřebuješ mě, ty prase ožralý.

Najednou zvedne tloušťku ruku. „Hele,“ řekne, „proti Benniemu nic nemám. Byl se mnou u Miet a teď je namol, ale svoji povinnost udělal.“ Obličej se mu změnil. „Teď nám tu trochu vyvádí. Museli jsme ho s otcem přivázat na židli, protože nás v jednom kuse urážel.“

Tlustý začne koktat, v koutku úst má vločky pěny: „Ještě dobře, že Beňáčka tak dlouho známé.“

Pokyvuje masitou hlavou s přivřenými očima. „My Beňáčka známe a ty, Julesi, ty ho znáš taky. Víš, jaký je.“ Smelders si tře prstem pravý spánek. „Lepší, kdyby se byl vůbec nenarodil.“

Jdu před ním do kuchyně. U okna, za kterým se už v sadu i na louce smráká, sedí Bennie. Sedí se svěšenou hlavou, vlasy mu plíhnou do očí. Ruce má připoutané za sebou na opěradle židle na prst širokými, koženými řemeny. A židle je uvázaná na dva háky ve zdi. Bennie je bos. Sedí nepohnutě.

U stolu s flaškou pálenky sedí starý Smelders s nohama na židli. Šklebí se, když mě vidí.

„Zdravíčko, Julesi!“ řekne.

„Bennie!“

Bennie zvedne jediným trnutím hlavu. „Bennie,“ opakuji a přistoupím k němu. Tvář má bledou, když se k němu nachýlím, cítím mu z otevřených úst pálenku. Z nosu až k hornímu rtu se mu táhne tlustá šmouha zastydlé, hnědé krve, krev má i na krku a za uchem, rozmazal si ji rukávem po tvářích.

„Ó Julesi. Ó, ó,“ zasténá Bennie. A pak: „Tys mě přišel

bránit, Julesi, pomoz mi. Zavražďili mi ve městě Annu, tihle dva.“ Otočím se. Starý Smelders se cení a mrká, pak zahlaholí. „Tys ji viděl, že Julesi, viděls ji mrtvou?“ A Tlustoch za mnou: „Pochovají ji ve vesnici v jedenáct. V úterý po mši.“ Přinese pívni sklenku pálenky. Vypiju to jedním douškem, musím, člověk musí, když má před očima takové věci jako teď já. Bennie je namol.

„Posaď se, Julesi.“

„Říkali, že zabili Annu ve městě.“

„Můžeš ho začít rozvazovat, Tloušťku,“ povídám.

„Ne, ne!“ vykřikne starý ze židle. „Je moc nebezpečný.“

„Já ti to tady podpálím, Smeldersi,“ vyřvává Bennie, hlavu křečovitě zvrácenou, vidím mu naběhlé žíly na krku, škube za řemeny, dupe nohama, bosýma, bledýma nohama. „Tak vidíš,“ řekne starý, „myslíš, že to chci dopracovat tam, co Vermaerke?“ Ztěžka dýchá a bubnuje pěští do stolu.

„Hej, Julesi, tys taky říkal, že to Bennie neudělal, ale každý věděl, že ty stodoly zapálil Bennie. A ani neměli důkazy, oslové. Důkazy! Ne že bych se rozčiloval pro ty Vermaerkovy stodoly, ale já to tak daleko dopracovat nechci, rozumíš? Jo nebo ne?“

Já jsem tehdy krivě přisahal při policejním vyšetřování. Všichni jsme přece věděli, že to udělal Bennie. Celé odpoledne byl pryč, a když se vrátil, vylezl s Monsovým dalekohledem na střechu a koukal směrem k jejich dvoru, až do tmy vyšlehlý plameny.

„Jen ho odvaž, Tuure,“ povídám. „On se zklidní, když jsem tady.“

„Ne, s tím na mě nechoď!“ kvílí Bennie. „Jen si tam zůstaň, ty svaťoušku, ty zrádče, ty mě nemáš co uklidňovat, jen se spráhní s téma prasatama.“

„My ho neodvážem,“ řekne starý. „Před chvílí chtěl ještě bacit flaškou po Frankovi.“

„Ne, ne!“

„Ale jak ho teda dostanu domů?“

Tlustý se rozechechtá. Čekám. Tak to řekni, ty pohane, ty ožralo prohnílá, ty se kuckáš smíchy a my tu trpíme, my, co pykáme za tvoje hříchy. Jen nám to plivni do tváře.

„Co je?“ ptá se starý dychtivě.

„Můžeš si vzít Bennieho s sebou,“ vyřvává ze sebe Tloušťka,

„Ale s židli pod prdelí, my tě odvezeme žebřínákem!“

254/
Tlustoch plácá do stolu, oči mu slzí, slzy mu tečou z očí, ale pusa se mu chechtá a on kucká. Na zem bříkne sklenička.

„Ne, Julesi, to nesmíš. Ne!“

Bennie dupe bosýma nohama po podlaze. Sednu si naproti němu, vlasy má splíhlé, připláclé na čelo a tvář má umouněnou, asi zvracel, na šatech má ještě mokré črček.

„Kdes byl, Bennie?“ zeptám se.

„Pán seděl u Miet. Když jsem vešel, byl už jako Dán a prodal boty!“

„Hráli jsme spolu kůtálenou, Tlustoch a já.“ řekne Bennie, „a kulečnick. A házeli šipky. A když jsem přišel sem, tak starý řek, že Annu zavraždili. A Tlustoch to povídal taky.“

„Stříleli jsme si z tebe, ty blázne!“ vykřikne starý a obrátí se ke mně. „Dal se vydráždit jak bejk, když jsme začali o jeho sestře.“

Smětu Benniemu vlasy z čela, plakal, oči má celé zpuchlé. Musíme si vysloužit spasení celou řadou ústrků a ponížení. Bennie dojde blaženosti, já mu pomohu k spasení.

„To je škoda, že ses obrátil na víru, Julesi.“ řekne starý Tuur. „Byl jsi jinak prima chlap.“

„Mlé!“ okřiknu ho.

„Byl jsi fajn, Vander dřív taky. A ty jdeš stejnou cestou jako on a vidíš, kam až to dopravoval. Že jo? Jo nebo ne? Rozdává mouku a mlíko od vlastních krav, neprodává už ani brambory a ovoce. A co za to má? Co by za to měl? Lidi se mu smějou. Žena ho bije a děti mu krepírujoun přímo před očima.“

„Klevetníku,“ vykřiknu. „Všichni jste prasata.“ Najednou jsem silně odhodlaný, protože jsem jediný blažený v jejich středu. Síla víry mi pomáhá. Vytáhnu ze zásuvky kuchyňský nůž. „Zbabělci,“ křičím, „pohani, ani na krok blíž!“

„Julesi, Julesi!“ volá Bennie naléhavě. Přerážnu mu řemenný, zarezju nůž do dřeva židle. „Pojd!“

„K sakru ne,“ křičí starý a chce vstát. Tlouštítk se mě bojí a posadí se k otci.

„Nechte je jít, pantatinku, nechte je jít, ať si jdou po svých. Nerozčlujzte se!“

Naleje otci další sklenici pálenky. Zkrotli jako beránci před mým násilím, před mou spravedlností. Vezmu Bennieho

pod paží. Když dojdeme do sadu, křikne na mě starý Smelders oknem:

„A pročpak lezeš k matce Metsiersové, ty svatoušku?“ Dělá, že nic neslyším, a táhnu Bennieho dál.

„Annu nikdo nezavraždil, ty hlupáčku,“ povídám.

ANNA

Voda se pění u mostních pilířů a pak plyne dál. Pěna se houpe na vodě v kulatých chomáčcích jako bílý olej. A o kousek dál už ani nevidím břehy řeky. Jako by louky byly až po obzor zatopené.

Děšť mě šlehá do tváří, voda mi lne na řasy a někdy mi ka-ne do očí. Komu je co do toho, že se tu nahybám přes zábradlí a civím na plynoucí vodu v dešti a ve tmě? Promoklá na kůži. S vodou v rukávech, v botách, na punčochách i ve vlasech a za krkem. Dokonce i Tonovy kachny se šly schovat, jinak si tu hrají na bažině u mostu. Teď se někde k sobě tisknou a spí.

Už to nikdy neudělám. Nepomůže, když to člověk řekne, to vím už ze školních let. Už to nikdy neudělám, to se tak říkalo, když velebná sestřička objevila, že někdo opisoval. A taky když sestřička uviděla, že mi Anna Sloverová hladí pod lavičí nohu. Musela jsem jít klečít před celou třídou a slíbit, že to už nikdy neudělám. Už nikdy, sestro. . . sestro, jak dál? Sestro Annetto. A celý týden se musely děti před vyučováním modlit tři zdrávасы za mé spasení.

255
Položím si tvář na složené ruce na zábradlí. Děšť jde teď jen z jedné strany, prolíná mi vlasy, padá za krk, do očí. Vlastně bych chtěla nebyť, neslyšet, necítit, být slimákem nebo kamenem, nebyť rukou, nebyť poprsím, o něž se člověk opírá. Studený kámen v dešti: nechtěla bych odtud, vlastně by se to mělo dát nějak zařídit, abych odtud nikdy nemusela, už nikdy do tajemného Metsiersova dvora, k matce a k Monovi. Mon má lačné oči. Někdy, když jsem k němu obrácená zády, cítím, jak mě ohmatává pohledem. A večer, když ho slychám stoupat po schodech — vždycky chodí spát poslední — tím pružným krokem, kterým se sotva dotýká schodů, ptám se sebe sama, proč teda nevejde dovnitř? To se bojí matky? Co bych dělala, kdyby ke mně vstoupil? Později — proč později? Je vůbec nějak později? Proč na to myslím?

Jednou se zeptám matky, co vůbec dělá Mon na dvoře. Nevíme, odkud přišel a proč u nás už přes dvacet let bydlí. Pročpak si nikdy matku nevzal?

(Je to taky slaboch, ten Mon, měkký jak vosk, ale člověk ho musí umět trefit zrovna na tom slabém místě.)

Pokud má paměť sahá, byl Mon vždycky u nás na statku. Moc dávno, když ještě žil tatínek a já byla malá holčička, úplně se vidím, jaká jsem tehdy byla malá, s tlustým culičkem na zádech, vyskočila jsem jednou večer polekaně z postele, vichřice se nám honila po střeše a přes ploty a stromy, otevřely se dveře do stáje, třískaly do zdi, já se podívala na malého Bennieho, jak tam spal s pěstičkama u pusy, a vyběhla jsem z naší komůrky za maminkou, ještě se u ní svítilo. Mami! křičím, a když stisknu kliku a nahádnou dovnitř, vidím před mamčinou postelí Mona. Mon se shýbá přes postel, oblečený do šedého sametového loveckého obleku s jezdeckými hoňkami a hrubou čepicí staženou až na obočí. Vztýčil se a šel ke mně. Sakra, řekl...

Po mostě někdo jde. Nějaký muž. Americký voják ze skupiny, která už dobré dva měsíce táboří na louce u řeky. Velký a široký v gumovém plášti do deště. Projde rychle kolem, kožené boty mu vržou, jak jsou nasáklé vodou. „Dobrý večer,“ řekne. Kývnu. Při chůzi se na mě ohlédne, ale neslyším, že by byl sešel z můstku. Vrací se.

Jsou to bestie, řekl Jules, vrhají se na ženský jako zvířata. „Dobry večer,“ řekne ještě jednou, postaví se vedle mne a jednou ukou se opře o zábradlí.

Nesmím nic riskovat, nesmím se do něčeho zamíchat. Madame Sassenová s rukama v bílých mydlíčkách u kohoutku. Už nikdy neriskovat.

Američan má strnulou tvář s temnými kruhy pod očima a mokrým, černým obočím. Voda se mu drží v záhybech gumového pláště.

„What's the matter?“ ptám se.

„Nothing,“ řekne. „Já rozumím vlámsky. Co tu děláš v dešti?“

„Nic.“

„Tak proč nejdeš domů. Stalo se něco?“

Mluví velmi spisovně, je to jako holandská rozhlasových hlasatelů.

„Ty nejsi z Ameriky?“ ptám se.

„Jsem,“ odpoví, „ale narodil jsem se v Holandsku a moji rodiče spolu mluví u nás v Americe holandsky.“

„Tak jo.“

„Musíš být blázen, takhle tu vystávat v dešti!“

„Ano,“ řeknu a vysměju se mu do tváře. Už se ho nebojím. „Jsem tlumočnick tady z tábora, jestli se ti nechce domů, můžeš jít do tábora.“

Budou si mě podávat. Vrhnu se na mě jako zvířata, už jsem o tom slyšela něco vypravovat. Holkám odkousali prsní bradavky, paní učitelová z toho ještě pořád stůně, dělali příšerná zvěřstva.

„Ne. Půjdu domů,“ narovná se.

„Wait,“ zadřívá mě. „Dám ti svůj plášť.“

„To už teď nestojí za to, jsem na kůži. A mimoto přestalo pršet.“

„Ale stejně,“ řekne a chytí mě za ruku. Cítím skrz mokrý rukáv jeho tvrdý stisk. „Půjdu s tebou domů. Nesmíš se bát, vím, co si o nás myslíte, je na tom mnoho pravdy, ale mě se bát nemusíš. Nic ti neudělám, věř mi.“

Teď má tvář mnohem laskavější, jako by se mu rozvila a vrásky na čele se vyhladily. Na spáncích už šediví. Má širokou bradu s důlčkem a světlešedé oči barvy zatopených pastvin. Jdeme spolu přes můstek. Zůstává ode mne na délku paže. Stejný pevný krok na dřevěném mostě, stejné čvachtání vody v botách. Ani jsem si neuvědomila, že mě pustil, cítím na rukávu ještě jeho stisk.

Nebe se vyjasnilo, vyhoupl se bílý měsíc. Už vidím kostelní věž, alej a obě vížky zámku. Pak šedé a světlešedé skvrny statků a pastvíska.

„Hele,“ řeknu, „jak se louky blýskají.“

„Ano. Naši přátelé ve stanech asi nadávají. Prosakuje jim tam voda a to si pak musí lehat na bedny a truhly.“

Zasměju se. Připadá mi to hrozně legrační, jak Američané leží celý promočený na dřevu. Neodvažují se podívat na tlumočnicka.

„Bydlíš daleko?“ zeptá se.

„Za železnicí.“

„Proč jsi tam stála v dešti? Stalo se ti něco? Něco v tom přece musí být. Nepohodla ses s mužem?“

„Já nejsem vdaná. Proč myslíš, že jsem vdaná?“

„Jen tak.“

Po dlouhé odmlce. „Chvilí jsem si myslel, když jsem tě tak viděl stát na mostě... Víš, že minulou neděli se jeden černoš...“

„... utopil?“ doplním ho. „No jasně. To přece ví každý.“

„Měl s tebou něco?“

„Ne,“ odpovím. „A tys ho znal?“

„Já ho znal dobře. Jackie byl můj nejlepší přítel z tábora. Byl to fajn chlapec, hrál na harmoniku, celý den se smál, zpíval, občas se napil, hodně tancoval, vždycky byl spokojený, aspoň tak vypadal. Rozdávával pořád žvýkačky a čokoládu. Taky po vesnici...“

„Tak proč skočil do vody?“

„Proč?“ opakuje. Pak se zasměje. Krátké, přidušené začechtnutí.

„Proč bys to byla udělala ty?“ řekne a podívá se na mě.

„Do toho nikomu nic není,“ odseknou. Málem jsem mu uvěřila, málem jsem se dala nachytat. Chytit do pasti.

Mámě hradlo, černý blok drátů a sloupů, pak dojdeme na štěrkovitou cestu a úval.

„Tady jsem seděla dneska ráno s bratrem, když jsme šli do města.“

258/

„Je starší než ty?“

„O dva roky mladší. Mně je jednadvacet, jemu bude devatenáct.“

„Tak to musí ještě na vojnu.“

„Toho neodvedou.“

„Nikdy?“

„Ne, nikdy.“

Všechno bych opustila a šla bych s Benniem bydlet do města. Slíbila jsem mu to. Pronajali bychom si mansardu, společně bychom chodili do práce, v továrně na hedvábní by se už pro něho něco našlo. Společně bychom se vraceli, najedli se a pak šli na procházku po ulici kolem osvětlených oken, do parku s bachratými, bílými lampióny a sochami.

Ale není to možné. To jsem mu mohla slíbit rovnou letadlo nebo auto nebo zámek barona Vervínka. Bennie tomu ale věří, protože jsem mu to slíbila.

Byli jsme spolu v kuchyni před třemi nedělemi, nikdo nebyl doma. Sedím tak na židli, on spravoval u okna sedlo. Na dlaždičkách ležel tmavý chuchvalček vlny nebo vlasů a kutálel se v průvanu, který protahoval pode dveřmi, jako

by se hýbal sám od sebe. „Koukej, Bennie, tamhle leze pavouk,“ povídám. „To není pavouk,“ řekne. „Ale je, určitě, obromný pavouk, někdo mu utrhal nohy a teď se tady válí bolestí.“ Zůstane nehybně sedět a kouká na pavouka. „A teď už nikdy nebude chodit?“ — „Ne,“ povídám, „nikdy.“ Přišel ke mně a začal plakat, hlavu mi přitiskl na rameno. „Dej ho pryč, Aničko, dej ho pryč,“ vzlykal. Vyhodila jsem cucík z okna, šaty na rameni jsem měla mokré od slz. Foukal mi na ten promáčený flíček, aby dříve uschl.

„Začíná zase pršet,“ řekne tlumočnick silným, vyrovnaným hlasem. „Máme se schovat, nebo to už není daleko?“ Ukáže na zahradní pavilónek barona Vervínka, na bílé omítnutý cementový altán se zelenou převislou střechou.

„Tam se stejně nesmí,“ povídám.

„Proč ne?“ zeptá se.

Jdeme blíž. Křoví a tráva tu jsou zdupané, jestlipak nás někdo předešel? Dveře jsou zavřené a zevnitřku jsou zatažené červené záclony s bílými kytickami. V lesklých tabulkách vidím svou tvář, je světleřížová, jen temné očičky jsou tmavočervené, mám bleďá, široká ústa a na tvářích kapky vody, vlasy jako provazy a na spáncích crčky.

Nechají mě v dešti jako psa, nikdo mi nepomůže. On sice ano, ale jen proto, že počítá s tím, že se budeme líbat, že mě v pavilónu pomucká, když člověk totiž vytáhne z deště psa, dá mu najíst a pustí ho dovnitř, tak jen proto, aby mu nasadil obojek a uvázal ho na řetěz nebo aby ho prodal. Co je mi do toho, co se bude dít v pavilónu? Jestli se tam vůbec dostane, protože všechno je, jak se zdá, pod zámkem. Proč by mi to nemělo být pro jednu všechno fuk? Kdo by mi to mohl zakazovat? Je docela fajn, ten Ameríkán, rodiče má Holanďany, chtěl mi půjčit kabát, možná že mě vůbec nechce v pavilónu pomilovat. Zase se rozpršelo, je mi zima. Vynořil se z pavilónem. „Jsou tu jen jedny dveře a okna jsou moc úzká.“ Opře se ramenem do dveří. „To nesmíš!“ řeknu, „budeš to muset baronovi zaplatit!“ — „Never mind,“ řekne a zase se napře do dveří, až zapraší a pcvolí. „To nic,“ řekne, „jen jsem jim trochu pošramotil zámek.“

Uvnitř je pěkně. V nočním světle, linoucí se otevřenými dveřmi, mají všechny věci: skřín, židle a tak, podivný lesk. Jsou jako velké tajemství, kterého se člověk nesmí beztržně dotknout. Visí tu dva obrazy bez rámu, barva se na nich lesk-

ne, jsou to květiny. Dlouhá, nízká skříňka, tři rotanová křesla, v rohu hrací skříň, tmavohnědé koberece. Když rozhrne záclony, vidím opršelé tabulky. Američan za mnou si zálibně brouká. Obcházím po místnosti, teprve teď se do mě dala pořádná zima, mezi šaty a tělem mám ledovou vrstvu. Nejradši bych se vysvíkla a rozvěsila si šaty u sálajících kamen.

„Škoda že se tu nedá zatopit,“ řeknu.

Američan stojí u okna, nevidím mu do tváře, i silueta jeho postavy je nejasná, topí se ve stínu velikého otešáku, co stojí přede dveřmi.

„Nemají tu ani elektrické světlo,“ řekne.

„To nevádí, já vidím docela dobře.“

„Strašně přší,“ povídá.

Jdu si také stoupnout k oknu, teď teprve vidím, že má knírek přes celý horní ret i ve žlábků pod nosem.

„Je to otevřené okno, táhne,“ řeknu. Rozklepu se zimou, zavřu dobře dveře, ale zase se samy otevřou, postavím před ně křeslo, padá sem šerý pruh světla. Sednu si, přitisknu lokty na lenoch.

„Je pozdě,“ řekne. „Nebudou tě doma...“

sedí v rotanovém křesle, nevypadá na venkovanku. Ve vesnici jsem ji ještě neviděl. Nepodobá se těm zedelgembským ženským, co se za námi táhnou k táboru jako švábi na pivo. Řekla, že byla ve městě. Musela tedy odejít odtud.

„Jdu se podívat, jestli tu není něco k snědku,“ řeknu. Poleká se. Od chvíle, co jsme vstoupili do pavilónu, se vyhýbá mým pohledům.

Je tu zvláštní prostředí, protože bufetová skříňka není zamčená a jsou v ní plné láhve, mlasknu zálibně jazykem a gratuluji si. Jime Braddoku, máš podivuhodnou intuici. A k tomu ještě stará skotská.

„Podívej, co jsem našel!“

„To se nesmí brát! Postav to zpátky!“

„To jistě!“ povídám a postavím vedle ní na parapet flašku s rumem a vyndám ze skříně skleničky.

„Já to nechci, to svinstvo, to je tak leda pro vás.“

„Jen to zkus. Určitě je ti zima. A rum tě rozehřeje. Musíš.“ Zaváhá. Nedůvěřuje mi. Myslí, že ji chce opít. Když jí chce nalít, položí na sklenku ruku.

„Ale ano,“ domlouvám jí, „před chvílí jsi stála v dešti a koukalas do vody, teď sedíš uvnitř v křesle, na koberec, slyšíš zvenčí déšť, jsi tu v bezpečí před vším a před každým. Mně můžeš důvěřovat. Tumáš, vezmi si cigaretu.“

„Ne,“ odmítá s odevzdaným výrazem v tváři.

„Ty nikdy nekouříš?“

„Ne. U nás děvčata nekouří. Mon kouří a náš Jules taky.“

Můj bratr taky nekouří.“

„Tak to přece zkus. Udělá ti to dobře.“

Drží cigaretu ve třech prstech a strčí si ji doprostřed úst, dám jí připálit, zadýmá našpuleny mi rty, až se jí propadnou tváře. Je hubená a bledá, asi tuberkulózní.

„Nech tu sirku, ještě chvíli hořet,“ zaprosí. Všechno v místnosti plápolá společně s plaménkem sirky. Kolem nás je malý světelný kruh, kouty pavilónku tonou ve tmě.

„Podívej, kytky na obraze se hýbou,“ řekne. Je to ošklivá malba s purpurovým pozadím, sněhobílým ubrusem a fuchsiemi.

„Hezký, že?“ řekne a já kývnu. „Úplně jako doopravdivké kytky,“ pokračuje. „To malovala paní baronka. Někdy chodí malovat kolem našeho dvora. Měla fotku v novinách.“

Sirka mi dohoří až k prstům. Světelný kruh, který nás

JIM BRADDOK

„... čekat?“ zeptám se.

Zasměje se jako prve a pak zmlkne, schoulená v křesle. Nikdy jsem si nemyslel, že je to možné. Jackie se mi vysmíval, protože jsem od té doby, co jsme z Paříže, nebyl za žádnou ženou. Viděl jsem, jak ho to ničí. Jak ho obluzoval pud, který ho hnal za každou ubohou, utahanou ženskou, až skončil ztracenou a proklatou sebevraždou.

Už teď se bojím, jak to děvče uvidím zítra a možná ještě dnes večer. Bude jiná, je jako ostatní, zítra už nezbude nic z té neskutečné, bledé tváře. Nezáleží mi na tom, co ji dovedlo na ten můstek, ne, vůbec ne, ale musí to být strašné. Když se ke mně na tom mostě otočila, držela si ruku jako na obranu na prsou. Prožívala všechno, co ji potkalo. Je to jiné než konec filmu: zachráním ji ještě právě včas z vody, přesvědčím ji, že nic není ztraceno, podívej se na kytičky, do nebe atd., a že jsem tu taky ještě já, a pak se polsbíme.

Děvče ještě mlčí, dívá se na obraz s fuchsiemi. Podle toho, jak se dnes večer pohybovala a mluvila, i podle toho, jak teď

izoloval, pohasne. Místnost na okamžik potemní, dokud sem zase nepronikne světlo zvenčí. Dešť bije do oken tvrdými, monotónními údery, občas se silněji rozbubnuje na střeše a pak slyšíme chrkot vody v okapu. Děvče vyfukuje kouř přímo před sebe.

„Tak se přece napij rumu,“ pobídnou ji a podám jí svou druhou sklenku. Pije, skleničku drží přitisknutou ke rtům.

„Jaké to je?“ Vyprázdní ji jediným douškem.

„Dobré,“ řekne a poprvé jí při tom vidím do očí, dosud jsem je neviděl, jsou světlejší a lesklejší, než jsem si myslel, velké, oválné, s černými brvami, jako by si je potřela sazemí. Rty má vlhké od rumu.

„Pálí to,“ řekne, „spálí tě to uvnitř jako horké kafe. A hlavu ti to rozpálí, to já mám ráda.“ Zase cucá cigaretu. Sedím těsně u ní, kdybych vztáhl ruku, tak bych se jí dotkl, ale neudělám to. Hrdlo má stejné barvy jako tvář, asi hodně vyneudělává doma. Ráda pije rum, řekla. My ho pili po fláskách. Jednou odpoledne, u Worsburgu, po útoku. Worsburg za kopečky, pekelný den, a my, jeden za druhým na chodníku, já za Kirkwoodsovými širokými, bezpečnými zády, a když jsme se kryli, při prvních úderech pětasedmdesátky v suti-nách, dostal jsem se před Kirkwooda, přede mnou se to mlelo v průrvách domu a můj automat pálil...

„Jackie, ten černoš, víš, ten, co skočil do vody, nechodil on s dcerou od Třech lip?“ zeptám se.

„To nevím.“

„Ale to přece musíš vědět, děvčata se o takové věci zajímají.“

„Já do vsi moc nechodím,“ řekne. „Máme u nás na statku svých starostí dost, a tak já moc za holkama ze vsi nechodím. Lidi nás nemají rádi.“

„Jak se jmenujete?“ Víím to, znám je. Jsou to Metsiersové nebo tak nějak.

„Metsiersovi.“

„A proč vás nemají rádi?“

„To je stará historie, ještě z doby, kdy umřel tatínek. Ale pořád si hledají něco nového, aby nás mohli pomlouvát, mě taky, ale hlavně Bennieho.“

„Tvého bratra?“

„Ano. Říkají, že zapálil jednomu sedlákovi stodolu a jinému stoh.“

„A udělal to?“

„Ne!“ řekne. Někdy má v sobě něco váhavého, nejistého, jako by ji něco tísnilo. Mezi obočím se jí prohloubí kolmá vráska, dotkne se prsty úst nebo vlasů, a pak vypadá starší než dvaadvacet. A to se jí pak podívám na tvář a na postavu, jak jsem se to naučil v armádě, každý voják to umí, není to ani hádání, je to spíš konstatování, a já konstatuji, že table dívka už není panna.

„Tys to na tom černošovi den předtím nepoznal, že skočil do vody?“ zeptá se děvče.

„Ne, byl jako jindy. Přišel v šest domů...“

„Z města?“

„Ano. Zůstal pít u francouzské Miet a pak šel ke Třem lípám. Dcera tam nebyla a asi za dvě tři hodiny se to stalo.“

„Jak vypadal?“

„Když jsme ho vytáhli? Trochu opuchlý, ve tváři žluté a hnědé skvrny, ale jinak jako vždycky. Dokonce se usmíval.“

„Hm,“ řekne. Doleju jí rumu, cigareta jí zhasla mezi prsty.

Jako by věděla, jak vypadá člověk, který se vrhne do vody, jako by takové věci znala.

„Tys Jackieho nikdy neviděla?“ ptám se.

„Ne.“

Pijeme třetí rum. Poslouchám, dešť ustal, voda v okapu ještě chrčí, budou tak asi tři, půl čtvrté.

„Byl to člověk, který každého nechal na pokoji,“ říkám. „Ale každý se za ním táhl, když něco bylo. Prve jsem říkal, že to byl fajn kluk, ale to není všechno. Znal na všechno lék, uměl každému pomoci. Je to divné pomyšlení, že za ním už nemůžeme zajít o radu, až něco bude. Padlo mi mnoho přátel. Byla válka, bylo to přirozené, nakonec to člověkem už ani nepohnulo, ale když je všechno za námi, tak najednou umře Jackie a zčistajasna už není. To pak člověk přemílá v hlavě spoustu věcí, které mu povídal, a začne jim přikládat zvláštní význam, jako by... Ale tebe to nudí?“

„Ale ne, pokračuj,“ řekne. Naleju jí sklenku až po okraj, sobě taky. Pijeme.

„Řekl mi toho mnoho, co si teď pořád přemílám a přemílám. Jsou myšlenky, o kterých ani nevím, jestli jsou jeho nebo moje. Ale... povídej zase něco ty. Jak ti chutná rum?“

„Dobry,“ řekne, „už jsem se taky někdy opila, na poutích

a tak, to tě pak kluci z vesnice chtějí címat a ošahávat ve tmě, ale tady je to úplně jinak...

Teď už není vylekaná. Už to nikdy nebude takové jako teď. Oknem vidím, jak se pohybuji větve ve větru, který se zvedl. Za mnou se ozývá z polotmy její hlas, hluboký, ochrap-tělý hlas.

„Neznám tě, nevím, kdo jsi. Můžeš být darebák a lump, stejně jako tvoji kamarádi z tábora, ale já ti už začala věřit. Sedím tu s tebou a už si nedávám pozor na slova. Nemyšlíš si, že jsem opilá, ten ram mě jen pěkně rozeběhl. Pověz mi všechno a já ti odpovím, jako bych odpovídala sobě.“

„Řekni mi, jsi ráda, že jsi šla se mnou?“

„Ano,“ odpoví, „je to divné, ale jsem ráda, všechno je fajn, oukej, jak říkáte vy. Všechno je oukej. Už nechci myslet na nic, co bylo, ať se stane, co se stane, já budu stejně ráda.“

„To dělá ten rum.“

„Ne, to dělá všechno dohromady, rum a déšť a cigareta a pavilón a zvlášť ty, byls ke mně hodný... Ale musíš pokračovat v tom, co jsi povídal prve.“

„O čem?“ Vím to moc dobře, bylo to o Jackieových myšlenkách. Chce mě uhníst podle své vůle, chce mě znát.

„O Jackiem a o věcech, které povídal.“

Ještě neznám dokonale její tvář, sledávám se s její bradou, pootvěřenými rty, lalůčkem ucha. Vstanu, vezmu si rotanové křeslo a přisoupnu je blízko k jejímu. Musí mít důvěru, musí odložit všechno, co by nás mohlo dělit, odcizovat. Já to udělám taky. Chci to. Vsunu jí ruku po zápěstí do rukávu až na předloktí. Cítím její svaly, hřeju ji svou rukou.

„Poslyš,“ řeknu, „povím ti něco moc zvláštního. Něco moc zvláštního, co mi řekl Jackie. Jak se jmenuješ?“

„Anna.“

„Já se jmenuju Jim. Můžu ti povědět všechno?“ Její tvář je docela blízko. „Je to něco, co mě tíží, řeknu to jen tobě, musíš mi věřit, ještě jsem to nikomu neřekl. Je to něco, co mi vyprávěl Jackie večer co večer, a je to myslím to, proč umřel. Trápí mě to... Začíná to starým černošským zvykem. Voják, který se vrací z války a vraždil jako my všichni, má na rukou krev, která se nedá smýt, nesmí mezi jiné lidi, dokud se nespojíl...“

„Ano,“ řekne děvče.

„Šenou, která není z jeho kmene a kterou dřív nikdy nepotkal. Ta mu pomůže očistit se od krve, která mu lpí na prstech. Chápeš?“

“...“

“...“

„A to Jackie nenašel žádnou ženu?“

„Našel jich moc, velmi mnoho, ale byly horší než...“

„A ty jsi našel?“ zeptá se tiše jako dech.

Sevru jí paži v rukáve, teď to přijde, buší mi to v žilách, chvěje se to v místnosti.

„Ne,“ odpovím.

Dívá se vážně. Žádný posměch to nezakazí. Nikdy, už nikdy to nebude jako teď. Je to něco, co neexistuje.

A pak — o trochu silněji a zřetelněji než zurčí voda v okapu a skučí vítr venku, mi řekne přímo do obličeje těsně u své tváře.

„Mohu ti pomoci?“

Rozepnu jí blůzičku a stáhnou sukni. Hodím je na židli, sklouznou a zůstanou ležet na zemi. Prsty mám vlhké.

„Nebojíš se?“ zeptám se.

„Čeho?“ opáčí, už nepřítomně.

MATKA

Tisknu ho do polštářů, leží nepohnutě, jen lehce dýchá, chrčící se mu chvěje a občas trhne ústním koutkem, je to starý tik (proto na něho dřív pokřikovali kluci ve škole: králíku, králíku Metsiersů, a učitel ho mlátil, protože si myslel, že se mu Bennie vysmívá).

Oči má zavřené. Tenká, promodralá víčka a srostlé obočí, jako mám já.

„Mám mu dát ještě obklad?“ zeptá se Jules.

Poklepu lehce mokrým klůčkem Bennieho spánky, modré žíly vedle ucha. Je jako postřelený králik, který ještě cuká pyskem.

„Není to skoro ani vidět,“ povídá Jules.

„Kuš, ty vrahouně,“ osopím se na něho. „A nebo to nevidíš?“ Ukážu mu na tmavohnědý pruh na chlapcově tváři a sedřenou kůži na rozštěpeném horním rtu.

„Za dva dny to už nebude vidět,“ řekne Jules.

„Mlé, ty kate, a poděkuj Smeldersovi za námahu!“

„Říkal jsem ti přece, že bych ho jinak od nich nedostal!“
Zasměju se.

„Jsi nespravedlivá!“

„A z tebe se stal starý dědek, Julesi, to je to, zpaprikovatěl jsi. Už si netroufáš se bránit, nechal jsi ho mlátit jako žito, protože ses bál o vlastní kůži. Nejsi už, jakos býval, Julesi Goossensi.“

„Ty taky nejsi jako dřív,“ řekne, když schází ze schodů, starý mrzák s ducatou hlavou, nateklou řečičkama o Písmu svatém.

A tak se měníme a scvrkáváme a čas to nezadrží.

Před dvaceti lety: Jules, Mon, Metsiers, kdo by do mě tehdy v Zedelgemu nebyl blázen? Anebo když se Mon serval s Julesem, hodil po něm kosou. Když se Jules myje, je mu vidět růžovou, širokou jizvu na předloktí, tam, co mu musil doktor Verelst zkrátit svaly.

Nic proti tomu nezmůžeš, že pořád myslíš na to, co bylo. Jako jsi na to myslela celý život. Shledáváš se se starými věcmi, starými šaty ve skříní v sni, s nějakým Monovým gestem, když ho například chytí vztek, přimhouří oči a začne hubnovat prsty do stolu, a pak je tu ještě kuchyně, skřín, pec, všechno upomíná na dřívějšík.

Mon z dřívějšíka. Štíhlý s černými, lesklými vlasy, pohyblivý jako fretka, silný hlas, který lety ještě zesílil a zdrsněl. Metsiersi, řekl Mon, pojd sem. A Metsiers šel, bez nedůvěřivosti, ani mu na mysl nepřišlo, že to je Mon, kdo mu poručí: Metsiersi, pojd sem, jako pacholkovi.

A já řekla: než půjdeme na petrský oheň, tak si ještě vypijem skleničku vína. Hehe, zasmál se Ghekiere, ty máš ale chutě. S tebou zase čerti šijí. A k Monovi: Kdypak tahle ženská zchladne, co Mone? Hehehe! Taký to přijde, řekl Mon a Metsiers vypil víno až do dna. Podívej se na něho, pomyslela jsem si, podívej se, jak pije, je to strašně zvláštní, zapamatuj si to na potom. Víc toho nebylo a tamto gesto jsem už také zapomněla, to gesto, jak pil víno. Bylo od nás hňupské takhle to zaonačit. Měli jsme z toho udělat slavnostní večer, měli jsme ten večer protahovat při víně, měli jsme mu klást záladné otázky, on by nám na ně odpovídal s prázdným, jehněčím výrazem v očích a nic by netušil. Teď bych mohla říkat, tak tohle povídal Metsiers ještě dvě minuty předtím, tohle nám odpovéděl, když ještě žil. Teď už nevíme nic, než

že to šlo hladce. I když na to pořád myslíme, vzpomínku nemáme žádnou. Příliš jsme mu to usnadnili. Dostal smrt darem, stejně tak jako i žil, všechno na polovic, nikdy nic nedodělal, vzal něco do ruky a zas už šel za něčím jiným. My všechno mnohem víc prožíváme, alespoň na to víc myslíme. Metsiers skočil z života rovnou do smrti, aniž se nadál, měl to až moc snadné. *Jaké to budeme mít my?* Jaké to budeš mít ty, Bene, spíš, žiješ...

Bene, doktor Verelst tě nechtěl očkovat proti španělské chřipce. To nestojí za to, řekl. A já se na něho musela koukat, jak šel sadem k autu, tys ještě dýchal, ještě ses hýbal, ale každou chvíli to mohlo přestat a já na to čekala.

Thlusty Smelders dneska řekl Julesovi, že by bylo lépe, kdyby ses vůbec nenarodil. Ve škole jsi vychodil jen dvě třídy, bylš pro ně králík, ale to je pryč, už nikam nemusíš, na vojnu tě nevezmou, nikdo na tebe nemá právo, ani já ne, zůstaněš pořád u nás. Ten úhor v podzámčí a to vřesoviště prodáme. Jules, i když teď zkrát, by pro tebe třeba vraždil a Mon, Mon se v tobě den ze dne víc vidí a Anna tě má radši než kohokoli na světě. Ale já, Bene, já...

Když jsem s tebou chodila, povídal Mon jednou zrána: Metsiersi, žena ti každým dnem bachratí. Jo, na to Metsiers, jo jo. A my se s Monem na sebe nepodívali, ale já byla kvůli němu ráda, třela jsem se břichem o hranu stolu a svaly se mi stáhly a já očítila, jak ses pohnul. Večer mi položil Metsiers hlavu na život. Já ho slyším, řekl, já ho slyším, povídá, a já věděla, že má ve tmě na rtech ten jehněčí úsměv. Jo jo, poslouchej ho, poslouchej, ty chudáčko, však to přestane, pro něho nebo pro tebe, pro jednoho z vás dvou, musím s tím skoncovat, Mone, plakala jsem, ale slůvko mi nesešlo ze rtů. Mone, odtáhni ho, rozmačkej ho, odtáhni ho za vlasy, ale nech mě o samotě. Metsiers se tiše zeptal: Copak je, Marie?

Kdo by tohle snesl mlčky a užíral se při tom nenávistí? A později, Bene, když jsi za mnou přišel do kuchyně a zatahlš mě do světnice, když jsi měl první erekci. Opřel jsi se mi bezradnou tvář a prsa a poslouchal jsi, když jsem ti všechno řekla. Ale nepochopil jsi to dosud.

„Jak je?“ ptá se Mon. Chce dovnitř.

„Spí,“ odpovím a jdu za Monem do kuchyně.

„Otevři víc tu pusou,“ povídám a vmáčknu mu palec pod klení kosti, až mu praskne kůže a z rány se provalí bílý hnis. „Otevři víc!“ Panímáma se šla projít s Monem a já abych mu dával obklady. Anna práskla do bot, všechno tu jde k čertu.

„Já víc nemůžu,“ řekne Bennie s křivou pusou. Vidím, že má sněhobílé zuby. To mu taky pořád vštěpuje Anna. Vyčistit si zuby, podívat se s úsměvem do zrcadla, obdivovat se sám sobě, to všechno má od Anny. Prvním hříchem je pycha. Ránu jsem mu vymyl chlorovou vodou, Bennie na něco čeká. Když sklízím ze stolu, řekne.

„Já na to nezapomněl, žes mě bil.“

„Radši kdyby sis dával pozor, když ještě neumíš pít,“ odpovím, „urážíš lidi a pak se divíš, že dostaneš po pysku.“

Už má zase otevřenou pusou. Není tak docela blázen. Jednou to řekl sám. „Já nejsem tak docela blázen.“ To seděl v kuchyni, kde seděla i matka a Mon, poprvé jsem si tehdy všiml, jak jsou Mon s panímámou stejní, když se na mě podívali, na mě, který jsem k tomu zavdal podnět. Nebyla v nich ani vzpurnost, ani vztek. Já zhrěšil a spáchal tak na nich horší hřích než vraždu nebo znásilnění, dotkl jsem se něčeho, co jim dal Pán pro jejich blaženost, dotkl jsem se toho jediného, co v nich, zatraencích, bylo svaté.

„Já měl múcu, co?“ řekl Bennie.

„A jakou!“ odpovím.

„Jo,“ řekne jako u vytržení. „Vrávoral jsem, hlavu jsem měl těžkou a v nohách lehkou a vrážel jsem do všech stolu v hospodě a Tlustoch se mi trefoval šipkama do zadku a francouzská Miet mi vlezla na klín a hladila mě. Bylo to fajn. Zas se tam vrátím. S tebou.“

„Ne, já tam už ani nepáchnu!“

„A pročpak ne? Mají tě za fajn chlapa. Povídala, že jsi chlap, co chce chodit zpřítma a jednat na rovinu.“

„Já vím, ale každý si s ní může...“

„Bylo to fajn. Všichni na mě byli milí, smáli se na mě a říkali: Nazdar Bennie Verkindere, vyhazuješ si z kopejtky?“

„Kdo ti říkal: nazdar, Bennie Verkindere?“

„Všichni. Miet taky a já pil moře piva a Smelders za mě platil. Bylo to fajn, dokud jsme nepřišli k Smeldersům do dvora. To starý začal, že Annu zavraždili ve městě...“

„A tys tomu věřil?“

„Ano.“

„A teď tomu taky věříš?“

„Ne, protože starý Smelders povídal, že si ze mě jen tak střílel.“

„A co když to byla pravda a on to říkal jen proto, že se mě bál?“

Sklolí hlavu, dolní ret mu poklesne, je bezmocný, hrábne si rukou do vlasů, začne plakat.

„To není pravda, že, Julesi?“

„Ale ne, osle! Hernajs, ty hned na všechno skočíš, proč heršvec taky všemu hned věříš? Mysli trochu!“

„Smím s tebou ve středu večer na to shromáždění?“

„Ano. Přece jsem ti to slíbil.“

„Já na to nezapomněl. Když chci být věřící, tak musím věřit a na nic nemyslet, žes to tak povídal, co? Musím si představit, co mi povídal pampáter.“

Musí věřit, jak by mohl jinak přijímat za své to, co říká páter, a když bude věřit... pak se vystaví všem nebezpečnostvím, budou ho bít a házet po něm kamením, budou ho mrskat řemenem a přivazovat na židli, celý život ho budou trápit. Je moc mladý na to, aby věřil, to nejde. Já si to na svědomí nevezmu, obrátit ho na víru. A pátera se na radu ptát nebudu, ten by mě přesvědčil, ale jakmile jsem u toho chlapce, nevím nic. Víra, ta je pro lidi, co už nemají nač čekat. A nebo je to, co si tady teď říkám, rouhání?

„Hele,“ řeknu mu, „nejdřív se musíš podívat, jestli je to, čemu máš věřit, možné, jestli to může být pravda.“

„...“

„Smíš věřit, jen když tady uvnitř cítíš, že je to pravda.“

„Ale to přece mohla být pravda, že zavraždili Annu, já tomu hned věřil a já to taky cítím, proč bych byl jinak brečel? Já jí slyšel křičet a ona křičela: Bennie, Bennie!“

„Ale ne!“ já na to.

„Jo,“ tvrdí Bennie.

Slíbil jsem mu, že se mnou může na tu schůzi. Pan páter povídal při kazání: „Nesmíte se starat, hledat příčiny toho, čemu věříte, musíte přijímat Boží zjevení a svaté mystérium, protože v tom je vaše zasluba, draží věřící. Protože věřit něčemu, co se dá dokázat, to už není ta víra pravá.“ Cítím, že páter má pravdu, když říká, že musíme dělat pokání, pakliže jsme celý život hřešili. Cítím také, že má v rukou Boha,

když pozdvihuje hostii a kalich při mši. A že mi Pán Bůh musí dát ještě rozhřešení, než umřu, že může odpustit všechny hříchy, které jsou možné na tomto světě, tomu musím věřit, protože... protože jinak... jak bych se tady ještě mohl jinak plahočit po světě.

„Tys cítil, že ji zavraždili ve městě?“

„Když mi to řekli, tak ano. Ano!“

„A teď?“

„Teď už nevím.“

„Přijde dnes domů?“

„Musím ji čekat u vlaku.“

„U kterého?“

„Až přijede, přirozeně.“

„Tak ty víš, kdy přijede?“

„Ne, to nevím,“ řekne zprudka.

„Tak vidíš!“ začnu, ale hned přestanu. Sadem přichází Mon. Před chvílí si ještě s panímámou něco šuškali za kolnou. Už jsou zase jedna ruka. Mají zas jeden z těch záchvatů, kdy jsou zajedno. Klape jim to tak den, tři dny, nikdy celý týden. Mluví spolu skoro laskavě, ale když ten záchvat pomine, zase je při starém, koukají na sebe beze slova, zástiplně, celé dny hlavu plnou brouků a nikdy nevyšlo, co se jim v ní motá, každý z nich uzavřený sám do sebe a jen slídí po tom, co utrousí ten druhý. Celý život to s nimi bylo tak, pojí je tichá nenávisť, lhostejná k jiným. Společný, zatrpklý život a mezi nimi jako prostředník Bennie a v pozadí já a Anna a dřív ještě Metsiers jako slamený panák. Tak taky umřou. Já ne, protože moje učení je láska a víra a kdo ve mne věří, bude žít věčně. Dožil jsem se šedesátky, než jsem to pochopil a než jsem se odhodlal uvěřit.

„Bennie, kde je Anna?“ ptá se Mon. Neviděl jsem ho od té doby, co jsem přišel s Benniem. Vrací se z lovu, zřejmě slyšel celou tu historii od panímámy.

„Ve městě,“ vypraví ze sebe Bennie.

„Kdes byl dnes ráno?“

„Já šel s ní a nes jí tašku, byla jí těžká. Zlobíš se, Mone?“

„Ano. Proč jsi nám to nepověděl, než jsi odešel? Víš přece, že na Annu čeká ve městě plno nebezpečí. Stavil se pro ni někdo na stanici?“

„To já nevím.“

„Nešel s ní někdo, když jsi přišel na stanici?“ Mon bubnuje

prsty do stolu. Ten tvrdý, suchý tepot nehtů na dřevo mě znervózňuje.

„Ne,“ vzpomíná Bennie, „to jsem neviděl. Řekla, že se vrátí dnes nebo zítra.“

„Je nádobro pryč,“ řekne Mon. „Já to věděl, já to věděl, že najednou zmizí.“ A pak dodá: „A ty, když v noci pláčeš, tak nesmíš tak nahlas, vyburcuješ celý dům.“

„Já dneska neplakal,“ ohradí se Bennie.

BENNIE Mietin salón je nejkrásnější místo na světě. Nejradši mám ten obrázek, co visí vedle kamen a na kterém je Miet s dlouhými vlnitými vlasy a moc červenou pusou. Zvedá napěněnou sklenici piva a dívá se rovnou na mě. Dívá se mi rovnou do očí a pořád se směje jako Miet sama. Za ní jsou zasněžené hory a modrý vzduch. Člověk vidí do daleka přes hory i do údolí s domečky a s červenými střechami, a všude je plno smrků. A pak pult, na něm žluté a hnědé flašky a balíčky cigaret a tabulky čokolády, všechno čtyřikrát zprava i zleva, v zrcadlech přirozeně.

„Je u tebe hezky, Miet,“ říkám jí.

V křeslech s červeným potahem se můžeš houpat jako v posteli. Ta červená je stejná jako na záclonách, co je Miet zatahuje, hned jak se smrkne. Ale ze všeho nejhezčí je ten obrázek s Miet a s horama, člověk se může dívat přes ty hory, jako by seděl výš, docela v ráji, uprostřed modrého nebe.

„Miet, myslíš, že je v ráji modře?“

Nechápe to, Miet, ale já to vím, já ti to dokonce ukážu. Hele, až mraky odplujou, vyklube se vzduch a ten je modrý, ale vzduch nikdy neodpluje, tak za ním bude ráj!

„Jsou to nejhezčí barvy, modrá a bílá,“ řeknu.

Miet se zasměje jako malá kozička, hebehe, hlasitě, pronikavě, směje se tak nahlas, protože je tady doma a může se smát, jak chce.

„Na procesí chodí holíčky taky v modrých a bílých šatích,“ řekne. Miet je fešná ženská. Jako by neměla nic na sobě, tak jí ty šaty obepínají, a když vstane a jde se postavit za pult, hýbá se na ní celé tělo, prsa a břicho i zadnice. Neznám žádnou ženskou od nás ani odjinud, která by byla tak fešná jako Miet. Taky si vyholila obočí a nakreslila si tam

černé obloučky, včera jsem po nich přešel prstem, když jsem byl pod párou, nezůstal jí tam ani chloupek. Teď se taky brzo opiju. „Pročpak já nesmím chodit na procesí, Bennie?“

„Smíš!“ řeknu.

„V modrém a v bílém?“

„Jakpak ne! To jsou barvy Panenky Marie.“

„Ty toho tolik víš,“ diví se Miet. „Odkudpak to víš? Kdo tě to naučil?“

„Nikdo. To já vím sám od sebe.“

„Ne od Julese?“ optá se Miet. Zase se začne smát, vzdychky jí to vidím na puse, jak se jí krabatí, dělají se jí na ní rýžky, čárky. Na tabuli byly bílé čárky, to je to první, co se člověk učí u pana učitele Daelse ve škole. Proč by se neměla Miet smát?

„Jules mi někdy něco řekne, například o Církvi Nejsvětější, o panu páterovi a o Panence Marii, ale já ho učím věci, co zase on nezná.“

„Tak? V tom se Jules vyzná, namlouvat něco druhým, ale sám aby začal...“

„Copak on nevěří, Miet?“ ptám se. „Musím s ním ve středu večer na shromáždění, Jules mě nesmí nechat ve stychu, protože já chci taky najít klid a mír.“

„Hehehe!“ směje se Miet. „A on ten klid a mír našel?“ Zase jsem to plác nahlás, a právě to mi Jules zakázal. Musím se naučit rozdělovat slova a myšlenky.

„Jules Metsiers a klid a mír! To musím dát dneska večer k lepšímu, hehehe, Bennie, chodil nám tu bez kalhot a tancoval tu po stole! Je tohle klid a mír? Copak ti to nepověděl?“

„Ne. Ale možná že se nalil a to pak člověk neví, co dělá. Ty ses ještě nikdy neopila, Miet?“

„Ne, ještě nikdy.“

„To pak člověk neví, co dělá. Myšlenky ti jdou tam a tělo onam ruce tě neposlouchají, do všeho vrážíš, i když nechceš. Je to fajn.“

„Tu celou historii se shromážděním a velebníčkem a Vanderem ti Jules nepoví, šálí sám sebe. Víš přece, že mi sem chodí do šenku, že chodí k Miet, co? Protože ví, že já ctím jeho názory a že mu dám i za pravdu, to já dám za pravdu všem, můj šenk je každému otevřený, a čím víc legrace, tím líp, že jo, Bennie?“

„To se ví!“

Miet mi ještě náčepuje piva. Je to ta nejefšnější ženská, co znám, a dobrák, dobrák od kosti. Nebudu to pivo muset platit...

„Ty mě máš rád, Bennie, že jo. Já to vím,“ povídá.

„Ano a moc. A ty mě taky, že? Já vím, proč mě máš ráda, protože se umím hezky chovat, mám lepší způsobu než sedláci ze vsi, co ti sem chodí a...“

„Ano, ano,“ přitaká Miet. Sedí vedle mě na lavici a přetáhla si sukni přes kolena. Vychází z ní silná, teplá vůně, z vlasů i z šatů i ze žlutohnědé kůže. Když zvedá upadlou podložku pod půllitr, oťe se mi hlavou s vlnitými vlasy o rameno.

„To jsme se spolu včera poměli, co?“ povídám.

„...“

„Byl jsem opilý, co, Miet?“

„Byl,“ odpoví Miet, „víc než dneska, Beňoušku, a byl jsi taky hmhmhmmh,“ usměje se. Vezme mi ruku a položí si ji na koleno. „Víš, co myslím?“

„Ne,“ řeknu. Nevím, co myslí. A proč to tedy neřekne. Jaký jsem byl? A jaký jsem teď?

„Ty už nevíš?“

„Máš pěknou pleť,“ řeknu. „Měkoučkou kůži,“ a přejedu jí prstem po stehnu... má studenou kůži... najednou mě chytne za tu ruku, zaboří mi do ní prsty plné prstenů a mačká, mačká, bolest mi dělá... Jednou jsem ležel u cesty v teplém a měkkém hnízdečku, ještě dneska, ne, včera ráno, u štěrkové cesty. Anna, Anna, Anna. Musím pro ni k vlaku, co přijíždí v šest, nezapomněl jsem, k tomu, co vyjíždí v pět hodin šest z města. Ano, já se ještě neopil.

„Miet!“ řeknu.

„Ano, chlapečku, co je, je ti něco? Ty to nesnášíš?“

„Já musím pryč, Mietičko, podívej se, kolik je hodin.“

„Máš dost času, chlapečku, žádný spěch.“

„Mietičko, já se nejdřív musím podívat, kolik je hodin.“ Už nemám čas. Půjdu až na konec pastvin, až na zámek, až do města na stanici.

„Půl čtvrté,“ řekne Miet, když se vrátí.

„Času dost,“ opakuji po Miet. „Nalej mi ještě, Miet. Lokálka přijede až v šest.“

„Ano, ano, chlapečku. A komupak to půjdeš naproti, Beňoušku?“

„Anně. Ale to je naše tajemství, nesmíš to nikomu pově-
dět, Miet. Všichni se mě ptali, kde je Anna a kdy se vrátí
z města. A já na to, že nevím, ale oni nevědí, že jsem lhal
a že přijede tou lokálkou v šest.“

„Tvá sestra je slušná holka.“
„Ano.“
„Ty ji máš moc rád, že?“

„Hrozně moc.“

„A jak je to s ní a se Smeldersem? Kdypak se vezmou?“

„Nikdy si ho nevezme. Nikdy a nikdy, toho háusáka!“

vykřiknu. „Anna ho pustí k vodě. My se bez něho obejdeme!“

„A co si pak počne sama na dvoře s Monem a s Julesem?“

„Najde si práci ve městě, v továrně na hedvábí, pro sebe
i pro mě. Já budu sbírat štůčky a balit je do balíku a povezu
je na káře na nádraží. Až pojedáš do města, Miet, tak mě uvi-
díš s kátou. Budem spolu bydlet, Anna a já. Večer spolu bu-
dem chodit na procházku, pak spolu budem spát a spát,
v neděli dýl, protože to nebudem muset do práce. Uvidíš,
Miet, zčistajasna budem pryč.“

„Tohle ti všechno namluvila?“ vykřikne Miet. Zlobí se,
vpije se očima do mých očí a já se nemohu vyprostit. Já jsem
Bennie, Miet, nesmíš se zlobit a nesmíš mě takhle držet v ša-
chu, koukej se jinam, koukni se do sklenice piva nebo ven.
Jako by se do mě vpíjela, jako by mi vysávala krev. Hlavu
mám těžkou, to jsem se určitě opil. Má šedé oči s kovovým
leskem, ohebná ústa, která se pohybují, rty, rudé a hladké,
co se zavírají a otvírají, zákmit růžového jazyka mezi zuby.
Miet mluví tak rychle a tak tiše, že to oduď ani neslyším,
jen tu a tam... Se sestrou... to se nesmí... nikdy... nik-
dy... bratr a sestra... nikdy... nikdy...!

„To se nesmí,“ opakuju. „Ty říkáš, že se to nesmí, Jules
říká, že se to nesmí, máma a pampáter a Mon, a každý říká,
to se nesmí, tak komu mám věřit?“

„Ty máš rád svou sestru, Bennie? Chodíš s ní spát?“

„Má mě radši než všechny dohromady, Miet. Věřím jen jí.“

To se přece smí. Když jsem u ní, je jí vždycky líp, když jí
položím ruku na břicho, hned se uzdraví, hned je to pryč,
slyšíš, Miet?“ Slyší mě? Já ji neslyším, nespouští mě z očí,
dívám se jí na ústa, slyším:

„A bolí ji často břicho, Bennie?“
„Zvlášť poslední dobou.“ odpovím. „Proto jde taky do

města, jde k doktorovi a pak to bude pryč, navždycky.“
„A co tomu říká Mon a Jules?“

„Nevědí to. Říkám ti přece, že je to tajemství.“

„To je dobře, že to můžeš povědět mně, že Bennie?“

„Já nevím.“
„To jsme si večera spolu užili, co Bennie?“

„Ano. Byl jsem opilý.“

„Teď taky.“

„Ano,“ přisvědčím. Kdopak to Miet tak namaloval v mod-
rém vzduchu v horách? Rád bych byl jednou tak vysoko
jako tehdy Miet. Ale Miet mluví moc rychle, nepochyťm, o
čem mluví, říká obromně důležitě věci a já ji neslyším. A pak
ji zase slyším. Dělá jako prve hmhmmhmm. Pak mi zajede
svými rty do úst, dýchá mi do pusu rozevřenými a pak zase
zavřenými pysky jak čerstvě chycená ryba. Zaryje se mi
nehty do šíje, škrábe mě po těle, šmátá mi horkými prsty
po kůži. Zasměju se, stáhne se zpět se zkrivenými ústy, jako
by jí někdo uhodil.

„Břicho ti zpuchlo pivem,“ houkne mi do ucha a pak:

„Pojd' tamhle.“

Pak ještě něco řekne o Anně, ale mně je to jedno, jdu za ní
do komůrky, hlavu jako olovo. Narážím do nábytku, ale
Miet mě drží.

MON

Musím jít s tím okem k dokto-
rovi. Je to asi ochablý sval, víčko mi klesá jak škeble. Ráno,
když vstávám a když je venku chladno, musím pevně za-
mhouřit oči, až zaslzám. Ale k doktorovi se stejně nedostanu.
I když bych si řekl: „Stavím se tam ze všeho nejdřív hned
zítra.“

Když je člověk starší, tak už nemůže říkat „tohle udělám
zítra a tohle potom“. Člověk to už ani nezkouší, vyčkává
a pak udělá všechno jaksi samo sebou, aniž si to předem
umínuje.

Dříve, ah dříve to bylo samé: tohle chci a tohle udělám,
ale já taky všechno chtěl. A věci, co jsem nechtěl? Ne, chtěl
jsem všechno, co jsem viděl. Chtěl jsem například, aby už
přišlo léto. Teď člověk ví uprostřed léta, už v srpnu, že začíná
zima. Najednou v podvečer jsem viděl ty zelenohnědé lesy

v podzámčí, sloupané a uschlé jako hromada černých kmenů, jako tužky postavené jedna vedle druhé, zbavené všech vět-
ví, a půda byla šedá s temnými brázdami po celé zemi.

„Už je to tady,“ povídám. „Je zima.“

Jules s matkou to nechápali.

Kéž by už přišlo léto, přál jsem si jak blázen dennodenně v zimě, na podzim i na jaře. Měl jsem léto v krvi, posedlo mě, vyskakovalo, nedalo se zkritičit.

Vybíhal jsem zrána jako hřebeč na luka, proteplala v cárech mlhy, skočil jsem na Lízu Baertovou, krávy jí zatím došly podél vody až na Moorkensův dvůr, než jsme spolu vstali, rozesmáli, zmačení rosou a rozdýchání začít hned znovu. Od té doby, co bydlím na Metsiersově dvoře, je to přýč a je to už dávno. Už si ani nedovedu představit, že jsem kdy toužil po létu. Ani to není pravda. To proto, že jsem ji cítil blízko, no určitě. To proto, že jsem si na ni mohl sáhnout a všude a kdykoli se mi zachtělo, a protože jsem netoužil po ničem jiném než po tom, a to po celý život až doteď.

Věděla všechno předem, vyrabovala mě a vyplundrovala od první hodiny, od prvního půldne, co jsem přišel k nim do dvora. Každou mou myšlenku, každé mé i to nejméně důležité slůvko rozebrala a zvážila. A našla, co hledala, poznala, že nejsem tak špatný jako ti ostatní, co znala. Co dělat? Jednou si vyvolit a přijmout? Co já vím.

„Odkud jsi?“ zeptala se mě.

Bylo to poprvé, co jsem viděl takovou ženu, a já už jich něco pomiloval. Nebylo to tím, že věděla, jaká je pékná, ale protože si byla vědoma toho, co pro mě znamená mezi státi-
síci jinými. Neodolal jsem tomu.

„Ze vsi,“ odpovím.

„Tak proč jdeš hledat práci sem, když tě jinde vyhodili?“

„Protože bych rád dělal tady.“

Metsiers stál za stolem, neřekl ani slovo, někdy zatekal očima z manželky na mě, zavrtěl hlavou, pusou otevřenou, paže těsně podél těla. A nic nevěděl, ten osel. Ale to také nemohl nikdo mimo nás vědět, hned od prvního odpoledne jsme byli úplně sami.

A rok po tom, když se měl narodit Bennie, jsem ho poprvé dostal na lovu kachen. Nasypal jsem mu do nohou olova. Sakroval a kvičel jako svine.

„V noci leží a nespí, oči otevřené a nemůže se pohnout

holestí,“ řekla, když jsme spolu leželi ve stodole. Ještě dva měsíce se vliácel o berlich, s boláky a vyrážkou po celém těle i v obličejí, s modře nabělou, napjatou kůží.

Já s ním nikdy neměl slitování. Ale taky jsem z toho neměl tu zřetěnou radost jako ona. Koukala jí z očí, hrála jí v těle, když se kolem něho otáčela, kolem hospodáře na statku, Metsierse, který seděl na židli a díval se s úšklebkem na tlusté nohy v sádře... A jak krásné bylo to její pružné, silné tělo. Ale nic netrvá věčně.

JIM BRADDOK

Řeknu, že se u nich musím ubytovat a oni tomu budou muset věřit. Vezmu si s sebou Cartera jako poskoka. S Eddie Morganem se to dá krásně zkolet, určitě mi vydá ubytovací příkaz právě na jejich dvůr, třebaže i on jistě slyšel ve vsi ty řeči o Metsiersových. Pekař jim nechce prodat chleba a listonoš k nim musí až ze Soesthemu. „Jediní, kdo se s námi ještě snášejí, jsou Smeldersovi,“ povídala Anna, jako by Smeldersovi byli nejhorší pakáň ze vsi.

„Jsi ještě unavená,“ zeptám se.

„Ne,“ odpoví. „Je mi dobře.“ Už zase lže, protože ráno ještě tvrdila, že je na smrt unavená, odtud až semhle, jedna brázdá únavy, ochromených nervů, řekla a přejela si rukou po těle těsně pod prsy přes třísla po stydké straně stehén ke kolenům, a usmívala se.

Teď, když tu jdeme, já vozovkou, ona po cestičce pro pěší, je nám, jako by šel někdo mezi námi, na travnatém pomezí u cesty, někdo, kdo by nás mohl vidět i odposlouchávat.

Jak je to všechno dneska divné a jiné, já už ani nevím, jaké to bylo dřív. Začalo to už ráno, když se za okny rozbřesklo a ona ještě spala. Ležel jsem těsně u ní, podpíral jí rukou hlavu v zátylku, tam, co kůže přechází ve vlasy, a říkal jí celou noc: má milá, má milá (jako jsem to říkal Janě v prvních měsících po svatbě), bylo nám teplo pod květovanou záclonou, kterou jsem strhl a položil přes nás oba.

Dlouho jsem nemohl usnout, zatímco ona už spala a dýchala otevřenými, oschlými rty. Držel jsem jí ruku na prsou a ta klesala a stoupala s jejím dechem. Pohnula nobou, otočila se na stranu, usmívala se ve snu a z hrdla jí vycházely bzuchivé, nesrozumitelné zvuky. Už jsem jí nestačil. Bylo to, jako

to bývalo vždycky, a když se probudila, ani mě nepoznala, dokud jsem jí neřekl „dobrytro, Anno“.

„Je to ještě daleko do dvora?“

„Už tam skoro jsme. Ještě dva lány.“

Čekala na mě celé odpoledne, zatímco jsem byl v táboře. Do jídla, co jsem jí přinesl, se pustila, teprve když si vzala medicínu kvůli játrům, nevhlednou bezbarvou vodičku, kterou si nosí s sebou v lahvičce. Zřejmě toho mnoho produmala, když byla o samotě, protože se po mém návratu chovála jako kurvička. Kurvička na jednu noc, hōp a pryč! Jimě, povídá, bylo to pěkné, ale je to pryč, večer mě smíš dovést domů, jsem unavená a chci se ještě prospat, ale sama. Zasmála se a mrkla. A taky nechci, aby nás lidi ze vsi viděli pospolu. Spustila gramofon, otáčela se ve valčíkovém rytmu a zpívala spolu se zpěvačkou na desce. Vyhýbala se mému pohledu jako na začátku u můstku.

Jenže to nevydržela. Kolem šesté, jako by se změnila od rozbřesku do smrákání, najednou pohasla a procházela se sklesle a mlčky po pavilónu. „Doved mě domů,“ řekla na konec.

„Máš už suché šaty?“

To jsem se jí ptal už prve.

„Ano,“ odpověděla.

„Nezapomněla sis v pavilónu punčochy?“ Teprve teď jsem si povšiml, že jde naboso, nohy pošplíchané žlutým blátem.

„Hodila jsem je za kanape. Ať si je nechá, kdo je najde.“

Jdeme dobrých dvacet minut. Dívá se upřeně do šedivých brázd, vyrytých jízdními koly. Vyhlíží si místo, kam šlápně.

„Jak je to daleko? Dva lány jsme přece už přešli.“

„Už tam budeme. Můžeš se mnou až tamhle,“ ukáže na ohyb cesty, už značně zúžené.

„A pak?“

„Co pak? Nevím. Já jdu domů, tak se taky vracím do tábora.“

Ještě se uvidíme, až se tu a tam stavím ve vsi.“

„Poslyš, Anno...“

Zastaví se, trochu pochytil hlavu, je pěkná. Včera byla taková měkká, šeptala mi: „no tak, Jimmie, Jimmie“, přejížděla mi po prsou plnými, teplými rty. To není možné, že by to zapomněla, že by to ze sebe setřásla.

„Anno, ty se chováš, jako bys na to nechtěla myslet, jako bys už zapomněla, že jsem byl dneska v noci u tebe, a...“

„Už je to přece pryč, či ne?“

„Je, ale ne navždycky!“

Jenže právě při řeči to mizí. A ať mluvím, nebo mlčím, změní se to už nedá, Jime Braddoku!

„Ublížil jsem ti, Anno? Řekl nebo udělal jsem něco, co se tě dotklo?“

„Ale co!“ řekne Anna a zase tak váhavě pozvedne ruku.

„Já s tebou půjdu do statku,“ řeknu zvolna.

„Ne! To nesmíš. To nesmíš. Slyšíš, Jime!“

„Ale ano. Dám si k vám vystavit ubytovací příkaz. Vezmu s sebou svého sluhu.“

„Ne. To nesmíš, Jime.“

V obličeji, který ke mně obrací, má plno vrásek, krabati čelo.

„Ne! To by poznali, Jime, uvidíš. Matka a Mon by na to přišli, ne, Jimmie!“

Teď nic nepřestírám. Teď má odvahu povědět všechno, protože ví, že je stejné pozdě. Teď se mi chce zalichotit, aby se nestalo, co se může stát.

„Já k tobě dneska večer přijdu do pavilónku,“ slibuje.

„Já budu chodit každý večer, jestli chceš, ale nekaz to, nekaz to všechno, Jimmie. Já za tebou přijdu každý večer, jen když budeš chtít.“

„Ale...“

„Psst, nic neřkej, už nic neřkej, Jime. Byla jsem nesnetelná, neměla jsem to dělat. Neměla jsem s tebou chodit do té díry... protože tě dobře neznám, nevím, co si s tebou mám teď počít. Tvoje vina to není.“

V hlase jí klokotají neznámé, suché hrdeční zvuky. Chtěl bych se jí dotknout a říci: „Já přece vím, že taková nejsi, děvenko...“, ale z křoví poděl cesty se najednou vynoří na dva kroky před námi nějaký muž. Anna se ulekne. Sáhnu jí na bok a pak na ruku. Je to muž v černých šatech, velmi dlouhý, o dobrých deset centimetrů delší než já. Má protáhlou hlavu s fanatickým výrazem v psích očích, ve velmi, velmi světlých očích pod těžkým obočím.

„Nazard Julesi,“ řekne Anna. Muž něco zabručí a zamíří k nám. Vidím, že má asi zmrzačenou ruku, pravou paži tiskne pevně k tělu.

„Brzo zrovna nejdeš, to je hanba. Všechno vzhůru nohama

a ty zmizíš. Nikomu ani slova... Kdo to je?" osopil se a hodil hlavou ke mně.

"To je tlumočník z amerického tábora za řekou. Chce se jít podívat, jestli by se u nás na dvoře nedali ubytovat vojáci. Já mu hned řekla, tamhle na můstku..."

"Mluví vlámsky?"

"Ano, přirozeně," vložím se do toho. "Jsem tlumočník z tábora. Jmenuji se Jim Braddock."

"Tak tedy jednou provždy, tlumočníku," povídá muž a potěškává pohledem moje medaile, opasek, holínky, "vyřiď klidně svému majorovi nebo velitelovi, že tady není místo ani pro civily, ani pro vojáky, na Metsiersově dvoře je místo jen pro Metsiersovy."

"O tom se musím přesvědčit sám."

"Tak," vyjede na mě zostra, "ale až u toho bude starosta a obecní strážník."

"Ty já nepotřebuju. Na ubytování vojáků vaše strážníky nepotřebujeme."

"Já myslím," začne Anna.

"Ty mlč," ukřičí jí. "Ty se do toho nepleť! Kdes tak dlouho byla? A kde je teď Bennie? Nekoukej tak hloupě! Nevíš, kde je?"

"Kde by byl? Copak on nepřišel domů?"

"Panímáma nechce na nic sáhnout, dokud ho nebude mít doma. Musel jsem pro něho na Smeldersův dvůr. Zmlátili ho jedna boule. Že ti není hanba! Chováš se jak coura. Proč jsi ho tahala s sebou? To si tu tašku nemůžeš nosit sama? Kvůli těm svinstvům, co tam vyvádíš v městě!"

"Drž hubu, kecale ukecaná!" vyjede si na něho Anna.

"Poslyšte, pane, nepůjďme do dvora?" zeptám se. Pořád ještě nevím, kdo to je, ten Jules. Je to Annin strýc, nebo tam u nich slouží?

"Pane," opakuje ten člověk a zasměje se. To znamená, že zkriví ústa a všechny vrásky se mu okolo nich poskládají. "Tamhle máte statek. Když tam něco chcete, tak si pro to běžte!"

Anna mi nechtěla říci dřív, než se rozejdeme, kde je jejich stavení. Než se objevil Jules, vůbec jsem ten dvorec nepostřehl. Stojí za ohybem cesty na holé, vykloučené planince mezi stromy a kapradím. Je to nízko položené hospodářství, jestli brzo nepřestanou deště, budou tam mít jistě zatopeno.

Stavení je jako černý blok, jako stovky rozvalin roztroušených po celé Normandii, zasažené těžkou palbou. Dům je skrytý za vrbami, jejich větve se dotýkají střechy. Před hospodářstvím je rybník.

"Pojď se mnou domů," poručí Jules Anně.

"A proč bys se mnou chodil?" opáčí Anna. "Byl jsi na odchodu. Jsi v nedělním."

"Šel jsem do vsi hledat Bennieho, ale teď si nechci nechat ujít, jak se tenhle Američán srovná s panímámou."

Anna se otočí ke mně. "Lepší abys přišel jindy, třeba za bílého dne."

"Ne."

"Ten se nevzdá," řekne Jules.

"Děvče jde mezi námi."

Za dva měsíce mě demobilizují. Předě mnou jsou už jen Grogan a Carthouse. Všechno mohlo jít hladce. Doma na mě čeká Jane s klukem a tatka. Válku přežili ve zdraví, zvlášť Jane. Už jsem se chystal na návrat. Od odjezdu z Paříže jsem nesáhl na ženskou a teď se jim sem hru na tu zatracenou chalupu, teď sám šlapu schválně do vosho hnízda. Ten Jules je zrádce s chladnou, fanatickou hlavou a mrzáckou rukou. Celý statek bude asi léčka.

"Ve stavení není vůbec místo," promluví Anna. "Ale když to chceš mermomocí sám vidět, tak prosím..."

"Jen jestli se vůbec dostane dovnitř! Myslím, že s panímámou ani s Monem nebude dneska žádná legrace," řekne Jules a zase se rozesměje.

Zastavíme se před domem. Rybník s hustou, temně zelenou vodou, při krajích rákosí, planné kosatce a bažinatá mokřina. Osm nebo deset topolů uvnitř dvojitého kruhu, kterým obepíná dvorec sad. Zdi z nestejných kamenů, pospojovaných maltou. Došková, daleko přechýlená střecha. Stáje. Stodola. Nízky, sesedlý kurůk.

Za Julesovými zády udělá Anna posunek rukou. Co tím chce říci? Já pryč nepůjdu, děvenko, já půjdu k vám, do pasti.

Stavení páchně hořkou přiboudlinou, to budou výpary ze slatin, které se táhnou od statku až k Soesthemu.

Vstupuje hned za Annou, celé dveře jsou ho plné. Nejdřív jsem si myslela, že je to Mon, ale Tanno štkal jako pominutý, a tu jsem si teprve všimla, že je to někdo cizí. Má americkou uniformu. Určitě ho sem přilákala. Uteče si do města, neví roupama, co dělat, vezme s sebou Bennieho, aby jí nesl tašku, a vrátí se domů s vojákem. To si myslí, že jí bude chránit? Co chvilí přijde Mon od dojení.

Bennieho pustila z hlavy. Všechny nás tu podvádí a půjde to tak dál, aspoň si to myslí. Zůstaně nám tu sedět, protože žádného mužského už neužijeme v celém Zedelgemu, jen co Tlustoch roznese svůj příběh po hospodách.

„Je to Američan a přišel se podívat, jestli tady můžou bydlet vojáci,“ začne Anna.

„Rozumí vlámsky,“ vložil se do toho Jules. „Potkal jsem je spolu v úvoze. Už jsem mu povídal, že tu není místo, ale chce sám vidět, říká.“

„Tak,“ řeknu.

„Ano, paní,“ ozve se ten cizí. Drží se velmi zpříma, má přísnou tvář s pravidelnými vráskami na čele. Je to jeden z těch divousů, co se bili v téhle válce. Zabíjel Němce i ty druhé, ruce má položené na opěradle židle, vypadá klidně. Je ve střehu, ale je klidný.

Proč my nemůžeme být klidní?

Asi se nám vysmívá. Myslí si, že sem může přijít se svými kumpány jako kankoli jinam ve vsi, myslí, že může přijít prostředř noci do stavení, pomazat nám prostěradla, poblíť síň a v noci zpívat a brečet a pít a pomlátit, co mu do ruky přijde. Směješ se pod vousy, Amerikáne, jsi sebejistý. Ale ještě tu nejsi, chlape, hned první týden ti namíchám utřejchu. Až přijde Mon, hned mu ukážu, co s tebou provedu, Tannovým bejčákem tě praštím přes prsty na opěradle židle.

„Tak teda,“ povídám, „místo tu není...“

„Já vám rád věřím,“ promluví cizák zvláštním zpěvavým přízvukem, „ale musíte mi udat rozlohu místnosti na statku.“

„Sedni si,“ řekne mu Anna.

„Děkuji,“ odpoví cizák. Bere se za něho, ví, že se mu něco stane. Vypadá jak vyplašená slepice, bílá jak křída s horečnatýma očima, modrými kruhy. Celé léto byla bez chlapa, jen občas se Smeldersem. To je o zdraví.

„Pročpak jste sem nepřišel, když chodil starosta rekvírovat po vsi,“ zeptá se Jules.

„To jsem ještě nebyl v táboře,“ odpoví.

„Říká, že k tomu nepotřebuje starostu ani strážníka, aby nám to tu prohlížel,“ pokračuje Jules.

„No,“ řekne cizinec. Sedí pod lampou s přísnou tvář.

Vytáhne z kapsy plnicí pero a zápisník a při psaní řekne: „Nemám tolik času, nebudu vám to tady prohlížet. Jen mi řekněte rozlohu. Kolik máte místností? Tady dole?“

Počkám, až tu bude Mon. Musí vidět, jak ho ztrestám. Ten jeho klid je tak nepřirozený a chtěný, to přece musí vidět i Anna. Odpovím mu pokorně: „Kuchyň, světnici, síň, Annin pokojík, poko...“

Najednou se rozletí dveře a třesknou o zed. Bennie vpadne do kuchyně, je namol. Jde s předkloněnou hlavou, stěží drží rovnováhu. Rozhlíží se skelnýma očima. Zastaví se před Annou, před rozpálenými kamny. Dej pozor, dej pozor! Košili má roztrženou, je vidět bledou, neochlupenou hrud, prsní bradavku. Chlapečku, chlapečku, ten, kdo ti to udělal, kdo to udělal, kdo ti to udělal...

„Ve Flandrech není klub, co by nás porazil!“ zpívá a máchá rukama. Zase byl u Smelderse. Anna ho vezme za ruku a posadí ho ke stolu naproti cizinci. Ten to všechno vidí.

„Ne a ne, to nepůjde,“ zpívá Bennie, ale pak přestane. Ruce mu sklouzly ze stolu, padly mu mezi kolena a hlava mu bacila o stůl. Zůstal ležet. S hlavou na stranu se dívá svým směrem, usmívá se zkrivenými ústy s lesklými, vhlkými koutky. Rána se mu zase provalila, je plná žlutobílého hnisu. „Kde jsi to byl, chlape, pročpak jsi odešel?“ zeptám se.

„Kdo jsi?“ zeptá se cizince.

„Jsem Američan.“

„Zůstaněš tady v noci? Zůstaněš tu spát?“

„Ano,“ odpoví Američan. „Přijdu k vám bydlet na statek.“ Bennie se narovná. „Prima! To je prima! Já s tebou budu střilet ze samopalu. Všechny je tu postřílíme samopalem.“

„Ano,“ řekne cizinec. „Všechny!“

„Jak se jmenuješ?“ zeptá se Bennie.

„Jim.“

„Džim? Džim. Džem, retetetem, Džem!“

A Bennie se směje jak blázen a Američan se taky směje. A já se na to mám dívat, jak se oba dva smějí. Bennie:

důvěřivě, nevědomky, směje se, protože je šťastný (jen se pořád směj, chlapečku), cizinec se směje z vypočítavosti. A ještě falešněji se směje k smrti vylekaná Anna. A já se na to mám dívat. Nenávidět tě budu, cizáku, nenávidět, až na to zajdeš! Před očima se mi tu posmíváš Benniemu a já něhnu prstem, zůstávám němá jak ryba a koukám na vás, utřejchu ti namíchám. Že taky nejde Mon, že to nevidí Mon!

„Nalej kafe, Anno, mě i Džimovi, Džimovi,“ a pak tišeji do týla cizince, zraněnými a nateklými ústy: „Ty smíš s sebou. Nesmíš to nikomu povědět. Ty smíš s sebou se samopalem.“

Cizinec drží Benniemu hlavu, když mu Anna nalévá kávu.

ANNA

Jim dělá, jako by mě neznal. Líp než Julese a Mona. Snaží se vycházet co nejlépe s matkou. Tentýž večer, co se tu ubytoval, bylo to v neděli, si přistavili stůl ke kamnům a hráli karty, Mon, Jules, matka a on. V domě bylo jako o pouti. Přinesl si anglický čaj, celé stavení nám načichlo, a rozdával cigarety.

Ještě dneska se Bennie smál s jeho sluhou, Carterem, který nerozumí vlámsky a pořád říká: Please Ma'am, Thanks a Julesovi Džulis a mně Anná, s otevřeným, dlouhým á. Ale matka má něco za lubem, nechápu, proč vůbec vpustila Jima s jeho sluhou do dvora. Dala jim místnost nahoře hned vedle mé, ačkoliv mohli docela dobře bydlet dole ve světnici. A já sama matčiny léčky prohlédnu, až když se do nich chytím, to už vím léta. Teď zase něco chystá, ale já nevím, kam míří. Jedná se jí o Američany vůbec a o ten ubytovací příkaz, nebo jen o Jima? A Mon v tom má taky prsty, to ani nejde jinak.

Podobá se to té tahanici s Fien, Monovou sestrou, která se nám tu před třemi čtyřmi roky objevila jednou na dvoře. Týden nám tu pracovala, myla, čistila a pomáhala se šitím a pak zčistajasna zmizela a už jsme ji nikdy neviděli. Doufám, že teď aspoň na vlastní oči uvidím, co se přihodí s tím Američanem. Ne kvůli němu, spíš kvůli sobě.

Ta Fien byla oplzlá ženská. V jednom kuse vykládala o mužských. Jednou odpoledne při mytí nádobí povídala

matce: nikdy jsem z toho nic neměla, a když mi to udělal to odpoledne, co jsme se vzali, tak jsem se ho zeptala: A to je všechno? A tos mě kvůli tomu musel obtěžovat? A já s ním obtěžkala, ani jsem si nevšimla. Hahaha! Ale matka mlčela, ne proto, že jsem byla u toho a umývala s ní mi nádobí, ale protože věděla své. Tak jako bych mlčela teď já, kdyby to vykládala Fien mně.

Když jsem chodila do školy, vyslechla jsem si o matce své, od rodičů svých spolužáček i od holek samotných. Dosud jsem s Jimem sama na statku nebyla. Je to tak lepší, jen aby to vydrželo. Včera odpoledne jsem zaskočila k němu do pokoje, když on byl v táboře. Po židlích tam bylo plno khaki — pulovrů, tílek, kalhot, umyvadlo bylo plné konzerv, balíčků cigaret, novin, kelímků a tub brilantiny a amerického tabáku. Když jsem stlala, vešel Carter s balíčkem šatů. Má vlídný, chlapecký obličej, ale Jim mu zřejmě už pověděl, co se stalo v pátek večer a proč se nám sem nastěhoval.

Když procházel kolem postele, kde jsem stála, ani se mě nedotkl. A pak mi dal s rozpačitým úsměvem kousek žvýkačky. It is good, povídal, it is good. Zeptal se, jestli jsem nemocná. Why? já na to. Jsem prý taková blbědá. Podívám se na sebe do zrcadla, tváře mám propadlé, temné oči, plet jako pergamen. Udivilo mě to, celá šťastná jsem letěla od Cartera, ale když jsem došla k sobě do komůrky, nebylo z toho nic. Vlastně jsem to věděla, ta medicína od madame Sassenové to má přece ve čtvrtek jenom usnadnit.

„Oh, Bennie, řeknu mu. „Já tě dneska ještě ani neviděla.“

„Převracím s Monem ve stodole seno,“ povídá. „Posad se přece.“

„Co dělá tá rána?“

Otočí ke mně tvář. Má na ní žlutozelený strup s temnými trhlínkami.

„Tak vidíš, co z toho pojde, když chodíš za Smeldersem.“

„Už jsem měl tvář zastrupenou, ale u Miet se mi zas provalila.“

„Bavil jsi se u ní?“

„Ano. A ty se jí moc líbíš a bylo to u ní fajn. Dědala ti se mnou zvláštní věci.“

„A pročpak za ní chodíš? Víš, že je to nejpodlejší ženská ze vsi a že mě pomlouvá mezi lidma. A to, co s tebou prováděla, to dělá jen proto, aby se ti za zády mohla posmívat. Smála

se ti, protože se ti to líbilo. A teď to roznese mezi lidi.“

„Je to pravda, Anno?“

„No jasně.“

„Chtěl jsem ti jít naproti k lokálce a ona stála ve dveřích a zvala mě dovnitř, ale já u ní nechtěl zůstat celou noc, tak jsem šel domů.“

„A na mě jsi nepomyslel, Bennie?“

„Na tebe já myslím pořád, Anno. Až se vrátíme domů, ve městě, a ty pro nás pro oba uvaříš...“

„To už nepůjde.“

„Protože tu jsou Jim a Eddie.“

Uhodne všechno, co vím, a to, co zamlčím, řekne nahlas. Nemá než moje myšlenky, je víc než můj bratr. Neodvážím se zeptat, jestli dělal s Miet tamto. Netroufám si a nechci na to ani pomyslet, nechci to vědět.

„Eddie přinese z tábora gramofon a naučí mě tancovat.“

“

„Ty nejsi ráda, že tu máme ty Američany? Můžeš s námi do vesnice a můžeš s námi tancovat. Budeme tam mít legraci a nikdo si na nás netroufne, když budem mít s sebou Jima a Eddieho.“

286/

„Ty je máš rád, víd?“

„Ano. Ale nejradši Eddieho. Jim pořád mlčí a nikdy se nesměje.“

Bennie se mi chvíli dívá na prsty, jak pletu. Je ticho, kam-
na si hučí, velká moucha tuká na okno.

„Bennie, ty by ses radši stěhoval do města?“ Je to nesmysl, mám to ale hloupé myšlenky. Proč s nimi musím pořád obtěžovat Bennieho. „Radši bys šel se mnou, nebo bys radši zůstal na statku s Američany?“

„Ale to bude ještě tak dlouho trvat, Anno! Já bych šel s tebou do města nejradši hned, hned teď, ještě dneska, neohlíželi bychom se na mámu ani na Mona. Vid' že jo, Anno?“

„Budeme muset počkat, dokud neodejde Jim.“

„Ano, nejdřív jim půjdem před nosem tancovat do vsi s Eddiem a s Jimem, a pak jim najednou pláchnem a nikdo nás nenajde.“

„Bennie, podívej se na mě.“

“

„Myslíš, že zapomeněš na to odpoledne, jak jsme šli spolu do města?“

„Ne, ještě dneska ráno jsem si na to vzpomněl. Už tě v břiše nic nebolí?“

„Ne, už je to pryč.“

„A rozříznul ti to doktor, jak jsi řkala, že ti to rozřízne?“ Mnoho věcí vytuší a má z nich strach. „Ženy mají vždycky bolest v břiše,“ říkával, když si matka dřív stěžovala na ledvinu.

„Už to zase srostlo, jako ta tvoje tvář,“ řeknu a neodolám, musím ho letmo políbit na ústa, takže se krátce dotknu strupu na ráně. Pak zase odejde do stodoly. Mon na něho už jistě čeká.

Ubytujeme se ve městě. Ne, to nepůjde. Jaké by to asi bylo, žít společně v mansardě s Benniem, který hádá moje myšlenky, který mě hladí a laská právě tam, kde jsem to od něho čekala... a já mu to laskání oplácím, před chvilí jsem se nemohla zdržet toho polibku, hladím mu záda, šíjí a on se ke mně lsá jako kočka. S Metsiersovými to nemá nic společného. S jiným bych to taky dělat nemohla. Nikdy jsem sama od sebe nikoho nepohládila, ani Jima v paviloně minulý pátek. Byla jsem ráda, že tam se mnou byl, protože jsem nemusila sama domů, ale jen jsem tak s ním zůstala, nechala jsem ho přes sebe přejít, tak jako bych brala do domu cizího otrapu. Já jsem teď ta, co vpusťte zmoklé psisko do tepla. Na chvíli jsem si představila, jak mu asi je, jak se cítí ubohý a prázdny, když tu tak chodí v cizí zemi. *A co já, já nemám vůbec žádnou vlastní zemi. Já jsem pořád ubohá.*

Když jsem ho viděla před chvilí, jak šel kolem plotu, v uniformě, se strnulou tváří, rázným, rychlým krokem, ani se na mě nepodíval. Báál se, báál se jako krysa v úzkých, protože jsem stála u Mona a u matky.

Vlastně měl zmizet hned ten večer z pavilónu. Líp by udělal, kdyby byl umřel. To bych na něho alespoň mohla myslit jako na něco, co by mohlo být pěkné. Ale teď si připadám tak neupřímná, protože jsem se dala vylákat z metsiersovské ulity. Všechno, co jsem řekla a odpověděla, bylo falešné, přisměrně falešné. Nemám právo být na někoho hodná, třebaže mi servíruje usazené příběhy. Jak se to ke mně teď chová? A i kdyby se mi tu na statku snažil přiblížit, já bych ho setřásla. Nejde to, jsem Metsiersová.

Že já se taky od vlastní matky něčeho nenačuju. Co mi to pomůže, že si teď vyčítám, že jsem jí to vůbec pověděla?

Řekla jsem jí to ve slabé chvíli, kdy se člověk umí svěřit každému, i nejpodlejšímu lotrovi, zřejmě právě tak, jako mi Jim povídal tehdy večer o tom černochovi nebo jako jsem dřív světovala svoje hříchy zpovědníkovi, vždycky to byly stejné hříchy, co mi záleželo na rozřešení, co mi záleželo na tom, jak se na to tvářil?

Ale matka mlčí, má všechny trumfů v ruce. Nevýžene mě ze dvora, to ne, ale celé dny a týdny to budu muset poslouchat a cítit. Jen si sama poklidí svoji špinu. Ale bude dávat pozor, jak to dopadne. *A jak to dopadne?*

Matku svého času poučili. Proč? Já do toho spadla jako husa, neznala jsem jiného chlapa než Tlustocha... padl na mě jako pytel a rozdrásal mě drsnými rukama. Já tehdy ještě nevěděla, že je prase... a já... *protože tu nebyl nikdo jiný.* Pořád ještě nevím, co dělat. Jediné, co jsem si poslední dobou ujasnila, je, že Bennie je stejně nešťastný jako já. Míet ho taky... Ale to asi nebude všechno. Musím se dozvědět víc. S Jimem se mi to líbilo, ale i když jsem si myslila, že mu pomáhám, myslila jsem víc na jeho samotu než na něho samotného. A kdyby mi nějaká Fien zas povíдалa Tohle a Onohle, taky bych musela mlčet.

Hodně jsem zhubla, ale nemocná nebudu. Být takhle nemocná, ležet v posteli, život by pomalu odploval z mého těla, až bych neměla v břiše nic než obrovitou prázdnou dutinu pod žaludkem. Co by mi zbývalo, kdyby to nebylo možné.

Dítě? Nedovedu si představit, jak by vypadalo dítě, které by ze mne vyšlo.

Vím jenom, že ho ze mne musí dostat pryč, to beztvaré nic, na němž nemám vinu, na němž nechci mít vinu.

Mám si vyjít do bažin? Tanno vyleze zpod stolu, odstrčí mi čenicem pletení, vtiskne mi hlavu do klína a zůstane mi ležet pod rukama a důvěřivě na mě kouká.

Bojím se, Tanno.

JULES

„V tomhle domě nikdo nemyslí na práci,“ povídám. „Mon a panímáma a Anna, všichni čeka-

jí, až jeden začne, a pak se přidají, ze studu. Třebáže moc studu v těle nemají.“

Neposlouchá. Snaží se štipat dříví stejně rychle a přesně jako já. Mon mi několikrát povídal, že dovedu dělat třísky jako sirky, ale čím víc jich nadělám, tím víc jich panímáma ztopí na podpal. Dobře, že teď není nic víc na práci než krmení dobytka a štipání dříví.

Bennie nemyslí na nic, to mu člověk vidí na tváři. Dneska má zase svůj den, nechává každého v klidu a nevyvádí žádně hlouposti. Celý den mlčí. Těžko chápe.

„Když se mnou půjdeš pozítří na shromáždění,“ povídám mu, „musíš se jít nejdřív vyzpovídat k páterovi.“

„Tos mi povídal už dvakrát.“

„Můžeš se rovnou vyzpovídat, žes byl u Míet a že ses opil a že jsi lhal.“

„A to bych měl povědět všechno o Míet a o tom pití?“

„Přirozeně.“

„Ty se taky půjdeš zpovídat?“

„Já byl minulý týden.“

„A proč se musím zpovídat, že jsem byl u Míet, a ty ne?“

„To je různé. Já tam nechodím s hříšnými úmysly. To je rozdíl. Ty tam chodíš rád, i když víš, že je to špatná ženská, no, jen řekni ano, nekoukej tak hloupě, musíš být upřímný. Ty tam chodíš rád, protože s ní můžeš dělat svinstva.“

Zmátl jsem ho, teď se přízná. Teď mi poví pravdu.

Pustí nůž do naštipaných třísek a opře si hlavu o pěsti. Těká pohledem z otevřených dveří na mě.

„Už mluvíš jako máma,“ řekne.

„Matka takhle s tebou taky mluví?“

„Se mnou ne, ale s Annou, a to je prašť jako uhod, ale nic z toho, co řekla, nebylo pravda, a co ty povídáš, *to taky není pravda.*“

„Nesmíš se zlobit. Matka je zatvřelá a stará a na Annu žárk. Bennie, posloucháš? Ty mi nevěříš, když ti řeknu...“

Všechno chápe špatně. Překrucuje moje slova. Namlouvá si kde co a pak se zlobí nebo pláče. Kouká na mě, jako by mi chtěl má slova vyčíst z tváře. Je s ním těžké pořízení. Někdy ho můžu vyslychat, odpovídá na všechny otázky, ale ve skutečnosti o něm nic nevím, nevím nic o tom, co se týká jen jeho, Bennieho. Slyším od něho jen to, co mu někdo na-

povídá, matka, Mon nebo já sám. A přitom já si myslel, že mu pomůžu dostat se z ústraní.

„Já vím, že to neděláš schválně, když chodíš za Miet, já vím, že prostě nemůžeš odolat. Ono se to změnil, jen co budeš starší.“

„Moc se člověk změnil, když je starší?“ Jeho paličatost je ta tam.

„Ano.“

„Ale já bych nechtěl být jiný, než jsem,“ řekne.

„To nejde, časem se stejně změníš. Čím jsi starší, tím víc toho pochopíš.“

„Já nemyslím, že se nějak moc změním,“ trvá na svém.

„Už zase začínáš. Pořád chceš něco, co nejde, a věíš všemu, co si myslíš! Já jsem přece starší než ty, víc jsem toho viděl, mám víc zkušeností...“ Změnil jsem se ke stáru? „... a tobě je sotva devatenáct.“

Ano, protože jsem teď věřící. A než jsem se obrátil? V padesátce jsem nebyl jako v pětadvacítce, protože jsem se přestěhoval k Metsiersovým do dvora. Naučil jsem se — ale trvalo to léta —, čeho je schopná ženská, ještě později jsem pochopil, že i to je nesmysl, protože: čeho je schopen člověk sám?

Dovedu si ještě vůbec představit, jaký jsem byl, než začnu prohlášovat, že jsem se změnil? Něco jsem si zapamatoval, například *to*, o čem teď už nevím, nikoho se na to neodvážím pozeptat, a všechno, co jsem *o tom* slyšel, jsou žvásty.

To. Něco, co si netroufám nikomu povědět. Nevím, jestli to bylo ve mně už od mládí nebo je to snad sprostota, která mi připomíná starého Smelderse s tou jeho vilnou, chlěpnou hlavou. Už jsem se toho naučil od pátera dost, ale *tohle* mě naučit nedovede. Slíbil mi Životy svatých, ale tam to stejně nebude. Augustin hřešil a Pavel... Ale jakpak hřešil?

„Ty toho tolik znáš a všechno, co znáš, dovedeš tak pěkně vysvětlit,“ povídal tuhle Bennie. Obdivuje se mi, ale já sám od sebe nic nevím, všechno si musím nejdřív nalistovat v Životech svatých, abych to věděl, ale přitom vím, že si to stejně nikdo netroufá napsat, a když by o tom nakrásně i psali, stejně bych jim to nevěřil.

„Co se stane, až se vyzpovídám?“

„Budou ti odpuštěny všechny hříchy, všechno zlo, cos napáchal.“

Je to beznadějně. I kdyby provedl to nejhorší, zlo stejně spáchat nemůže. Protože je nepřičetný. Před zákonem ho nemůžou stíhat dokonce ani za vraždu... Ale to by nesměl přijmout ani Svaté přijímání. To by mu páter nesměl podat ani hostii?

„Hříchy ti budou odpuštěny, ale do kostela stejně nesmíš. Jenže s čistým svědomím ti bude lehčeji...“

Nepomůže to. Benniemu to nepomůže. Nezná ten neklid, už mu nesmím nic povídat, musím to nechat na páterovi, takhle natropím víc zla než užítku.

„Však to sám všechno poznáš ve středu,“ povídám.

„Musím se tě na něco zeptat, Julesi.“

„No.“

„Já jsem moc a moc rád, že smím na to shromáždění a už jsem taky vyplnil kartičku do Svatého sdružení srdcí a budu se modlit a půjdu k přijímání a budu nejlepší křesťan z far-nosti, ale smí... směla by Anna... proč někteří Anně, aby šla na to shromáždění taky?“

„Ona tam stejně nechce.“

„Ale chce! Chtěla by, když tam půjdu já. Ptal ses jí už?“
„Ne, ale ještě ji nemůžu vpustit do kostela, ještě má v sobě vzpurnost. Není v tom rozpokození, Bennie, necítí stud a vinu, tu velkou vinu, co máme před tváří Boží. Není pokorná, jako musíme být my, kteří se chceme přiblížit Bohu.“

„A Eddie a Jim?“

„Ti ne. O nich říká páter, že jsou nevědomí, ale já myslím, že ve své nevědomosti páší největší zlo. Kdyby zůstali všichni v táborech, jak se na vojáky sluší, šel bych k nim a poprosil je, aby přišli na shromáždění. Ale ty dva tady, Bennie, ty nám sem poslal dábel sám, aby mě zkoušel.“

„Ale všechno přece není jen samé zlo, Julesi. A Eddie mě naučil tancovat. To je od něho přece pěkné, že se se mnou baví.“

„To je mezi nimi a mnou,“ řeknu. Pokoušej se zničit mě stěžá vykonané dílo, je jim proti srsti, že bych obrátil na víru všechny kolem sebe. První výhonky své setby jsem už viděl u Bennieho, s radostí by byl šel na shromáždění a následoval Písmo... Ale oni si ho otočí kolem prstu, otráví jeho nevinnou duši.

„Uvidíš,“ řeknu, „že to s nimi špatně dopadne.“

„A proč? Udělali něco? Já nic špatného neviděl.“

„Bloudku! Na nás na všech to přece vidíš. Copak jsi večera odpoledne neslyšel, jak se panímáma smála?“

„Já večera odpoledne nebyl doma.“

Panímáma se samým smíchem přidržovala kředenice. To byla s Carterem a ten jí vykládal svou polohatmatilkou, že je ještě pohledná ženská a on že je svobodný a kdesi cosi, všechno s oplzlými posuňky.

„Dřív se přece taky smála,“ namítne Bennie.

„Ano, ale se mnou nebo s Monem, my ji znali, my na to byli zvyklí.“

„Ty taky hned vidíš trávu růst,“ povídá Bennie.

Panímáma volá zvenčí, že je čas k obědu. Sama sobě se vysmívá, nesmála se s pucflekem. Vstanem ze špalků na štípaní dříví.

„Na mě se ona často směje,“ povídá Bennie. „Takhle!“ A otevře pusu, rozbolavělou ranou na rtu, obnaží na chvíli zuby, ale oči se mu nepohnou. Strašně se podobá matce s tímhle podlým úsměvem.

Dívám se za ním, jak jde k domu. Hodí kamenem po slepicích a ty se rozutečou.

Dnes večer přituhně.

Ba jo.

BENNIE

Udělala to, aby mě zostudila a aby se mi mohla vysmát v šenku.

Strčil jsem ho do kapsy, ale nejdřív jsem si dobře rozmyslel, jestli mám vzít revolver nebo samopal. Mám ho pěkně schovaný v kapse, dělá mi trochu bouli na kabátě, ale toho si nikdo nevšimne. A mimoto nevím, jak se takový samopal nabíjí. Zkusil jsem to u Eddieho v pokoji, ale popletly se mi náboje. Večera večer jsme až do tmy stříleli na vrabce v sadu. Nejlepší střílí Eddie, pak Mon, pak já a teprve pak Jim. Jules se jen díval, dřív střílel líp než Mon a to, prosím, se zchromlou rukou.

Aleje jsou mnohem hezčí v zimě než v létě, stromy mají jen jednu barvu: černou. Světlečernou v korunách a jemnějších větvičkách a temnější v haluzích a na mazelovitých kmenech. Když se podíváš blíž, tak jsou hnědavé nebo zelené, ale to je teď všechno jedno. A všechny stromy se v zimě líp

dotýkají. Vidíš, jak do sebe vplétají větve, jak se splétají v řetěz a ten řetěz mě obepíná a táhne se až k železnému zámeckému plotu.

Měl jsem poprosit Eddieho, aby šel se mnou, bude se zlobit, protože jsem si vzal jeho revolver. Ale já mu to nemohl vyložit, tak málo mi rozumí, a možná že by se dal na zpáteční cestě chytit.

A kdyby ho chytili, tak ho potrestají. Vojáci a důstojníci z tábora jsou ohromně přísní. Když trestají nějakého vojáka, tak ho vezou do města spoutaného na rukou, na nohou, pak ho zavrou do cely o chlebu a o vodě, někdy až čtyři neděle nebo měsíce v jednom kuse. Mon povídal, že když byl ve vězení, tak že si tam jeden rozmlátil hlavu o zeď. Byl to venkovan, co nesnášejí pobyt uvnitř, v cele. Ale teď už tomu nevěřím.

Revolver je úplně nový, leskne se, na kolbě jsou matná písmenka, spoušť a zásobník jsou pěkně proolejované, ani nezacvaknou. Mám v něm osm kulek, to stačí, když člověk umí dobře střílet. Už jsem se dostal ze řetězce stromů, tamhle jsou už červenobílé, pruhované závory na železničním přejezdu.

Vždycky si dávám dobrý pozor, když podlézám pod závorami. Takhle už přišlo pár lidí o život. Pak jdu podél trati, po štěrkovém náspu.

„Zdravičko, Metsiersi!“

„Zdravičko, Barre,“ odpovím.

Asi si myslí, že mám v kapse balíček nebo pytlík jablek. Diví se, že si tu chodím po trati, to se nesmí, ale netroufá si mi nic říci. Mon ho už třikrát nebo čtyřikrát zmlátil, až zůstal bez sebe, a přesto nám den co den chodí kolem dvora. Pozdravil mě. Většina lidí ze vsi, co nás pomlouvají, a dokonce i ti, co by si troufli na Mona a na matku, mi kývnou na pozdrav. To proto, že vědí, že tady jednou na Metsiersově dvoře budu pánelem a že budu bohatý, a protože si myslí, že mezi ně rozházím všechno své jmění, jak říká matka.

Až budu bohatý, vezmu k sobě Annu a nechám ji u sebe bydlit celý život. Dnes odpoledne jsme se kočovali na lavičce, já pořad vyhrával, protože jsem se na ni vždycky přimáchl a stiskl jí slabounká zápěstí v prstech, že se nemohla pohnout. Chichotala se a vyskala, tváře a čelo měla jako oheň, a na jednou vykřikla: „dej pozor, Bennie!“ Upravila si zas vlasy

před zrcadlem, najednou zmlkla, jako by jí někdo okřikl nebo jí uhodil, a pak šla do sadu a procházela se tam v zimě. Musel jsem jí slíbit, že už nepůjdu za francouzskou Miet. No samo! A nejen to, já se pomstím!

Už jsem minul poslední domy Nádražní ulice, teď přijde učitelův domek. Otrud mu vidím do ložnice, okno je otevřené, postel ještě rozválená nebo přes ni leží přehoz, má tam taky hnedou skříň se zrcadly.

Už jsem tam.

Přeskočím kolejnice a zalehnu na železniční násep. Jednou nohou se zapřu do příkopu. Nikdo mě neviděl. Teď ležím přímo naproti. Je ticho. Nade mnou bzučí telefonní dráty. Jednou jsme telefonovali s Annou na nádraží. Směl jsem si podržet sluchátko. Řekl jsem: Dobrý den, tetičko Emo, ale najednou mi zapraskalo něco těsně u ucha, řezavě, nebyl to hlas, ničemu jsem nerozuměl, bylo to jako: či-čn-hy-mi, ale ještě ostřejší. Uprostřed jsem vyděšeně sluchátko. Jejeje! vykřikl přednostá stanice za stolem a Anna se mi vysmála.

294/ Teď klouzají hlasy po drátech. Lidé, co teď právě telefonují, zaslechnou ty výstřely.

Leží předě mnou. Namířím mezi stébly trávy a lehounce hýbu kohoutkem. K smrti se poleká. Smála se se mnou, když mi šátrala rukou v kalhotách, a já ji nechal, protože jsem si myslel, že je jí to příjemné. A ona se mi zatím celou tu dobu vysmívala, jak říká Anna. Miet zhrěšila a bude pykat. Bude se bát, polepší se strachem.

Nahoře jsou dvě tabulky a dole jsou dvě tabulky. Nejdřív se zkusím strefit do skleněné reklamy na Cormansovo pivo, pak do dveří. Uvnitř je jen jeden muž, hned u výčepu, pak tam vidím Mietinu blondatou hlavu, sklání se a zase se zvedá. Prochází kolem muže, je to starý švec Declerck. Nejdřív vystřelím na reklamu, třeskně vystřel, minul jsem, kulka se zavrtala do kamenů mezi dveře a okna. Pak vypálím tři rány po sobě do okenních tabulek, ty se vysypou. A pak ještě jednu, ještě dvě kulky do oken, a zase na podlahu břínkají stěpy.

„Ujujuj!“ vřeští Miet a vzápětí na to ten starý z plna hrdla: „Pomóc! Pomóc!“ Už je nevidím, asi leží pod stolem, a tak vpálím ještě dvě kule do oken se záclonkami. Chvilí je ticho, pak zase řinkot skla a znovu: ujujuj a pomóc, pomóc! Vřeští

jako pominitu, škoda že jsem si nepřinesl dvě pistole, možná že jsem si měl přece jenom vzít ten samopal.

To je divné, že ještě nevylezli souseď. Skrčím se a znovu přeskočím koleje. Ještě slyším starého a pak i jiné lidi, křičí a pobíhají po cestě. Bouchání dveří — neohlížím se. Brní mě noha, ta, co jsem se s ní opíral o násep. Teď jdu středem cesty, rychle, se studeným revolverem v kapse. Takhle skrz kabát ho nikdo nevidí.

Anna bude ráda, až to uslyší, ale já jí to nepovím. Ani to, že jdu ve středu s Monem na kachny.

JIM BRADDOK Bílé kroužky cigaretového kouře se rozpliznou a zmizí. Je zvědavý, ale já mu to můžu povědět.

„A jak ses s tím Joem seznámil? Jaks věděl, že má pěknou pani?“ ptá se Eddie.

„Viděl jsem ho na jeho výstavě. Tou dobou jsem sám taky maloval, asi moc špatně. Slyšel jsem ho, jak vykřiká o Arperovi, to je jeden známý malíř, tvrdil, že nejlepší Arperovo období je abstraktní. Ale Arper nikdy abstraktně nemaloval. Tehdy jsem byl hodně nehorázný a tak jsem mu to pověděl... zkrátka a dobře, dali jsme se do debaty a večer jsem šel k němu na večeri a potkal jsem tam Janu. A pak jsem k nim chodil skoro denně. O umění nevěděl nic, ale byl to fajn chlap, dokud ke mně nezačal být — za pár měsíců — sprostý a hrubý...“

„Přišel na to?“

„Myslel si to, ale my spolu nic neměli! Kdyby byl inteligentní, tak by byl ke mně dvojnásob pozorný, jakmile by ho chytily pochyby, ale on mi už ani neodpovídal, když jsem něco říkal. Jen koukal, abych byl pryč.“

„A tys mu ženušku vytáhl z domu?“

„Sám odesel. Jednoho krásného dne beze slova zmizel a nic si s sebou nevezl. Nechal tam všechny knihy, ateliér, nábytek, prostě všechno.“

„To musela být veselá kopa,“ míní Eddie. „A co ona? Byla na tebe hodná?“

„Zvykl jsem si na ni. Velká láska to nebyla, spíš zvyk, ale tak je to nejlepší, protože s velkou láskou se člověk nežení.“

„To ne,“ povídá Eddie. Mléko mu teklo po bradě, když přišel do armády. Moc se toho ve válce naučil. Už ví, že velká láska trvá dvě minuty, dvě hodiny nebo dva roky, ale že s velkou láskou se člověk nežení. Doma, v Crightonu, ho matka a tetky ani nepoznají, až se vrátí.

Seskočím z postele. Jdu do tábora.

„Já dám panímámě ten kus koláče,“ řekne Eddie.

„Jsi milosrdný samaritán,“ já na to. Už nemá větší potěšení dávat než dostávat. Alespoň tady ne. Když jsem dal matce ten kus čokolády dneska ráno, ani mi nepoděkovala. Asi si myslí, že si za to kupuji její dceru, za konzervu ananasu, boxerské rukavice pro Bennieho, protože ona něco tuší. I když není co. Mám pocit, že po mně slídí křhavýr pohledem, že se kouká klíčovou dírkou, že poslouchá za dveřmi. Ale když mluví se starým pacholkem, Julesem, s Monem nebo s Carterem, to je celá říčná, směje se jako hysterka. Někdy vidím, jak ji Mon pozoruje za rozevřenými nohama.

V kuchyni sedí Bennie a Mon, ten nemluva. „Hello,“ pozdravím. Bennie se ke mně hned hrne, právě se holí.

296/

„Co říká Eddie? Zlobí se na mě?“

„Ne, už na to zapomněl, ale zuřil. A ať už se to neopakuje, rozumíš? Zodpovídá za to, co se děje s jeho pistolí.“

„Ale já s ní nic nedělal!“ vykřikne. „Já se jen cvičil v lese na vrabcích!“

„Však se brzy dozvíme, cos to vyváděl s tím revolverem,“ probodí Mon.

„Jíme, ty s námi smíš na kachny,“ hlásí mi Bennie.

Podívám se na nemluvu. Sedí přichoulený s vysunutými rameny v židli. Za výklenkem komínu mu čouhá bránatá hlava, vystouplá brada a plochá, široká lebka. Kývne.

„Jo, jestli máš chuť,“ utrousí.

„Je to už dávno, co jsem byl naposled na lovu,“ odpovím.

„Byl jsem jenom několikrát s přáteli. Nikdy jsem nic nestřelil. Doufám, že to teď bude lepší. Kdy vyrazíme?“

„Zítra večer,“ řekne Mon.

„Může jít Carter s námi?“ zeptám se.

„Eddie musí s sebou,“ řekne Bennie.

Jdu do tábora. Mokrou alejí. Tráva a podmoklá zem mi vržou pod nohama. Lov je přirozeně zakázan. Hajný nám bude v patách, Bennie mi ho ukázal, každý den se nám tu

potlouká kolem statku jako strašák v poli nebo jako oblečená volavka. Uondaný, sešlý človíček v jezdeckých holínkách a brokovnici přes rameno, dobrých dvacet let už jistě nechytil pytláka.

Carter mi povídal, že Bennie je zamilován do sestry, to znamená, že mu Bennie vyprávěl o Anně velmi zvláštním tónem. Smysluně? zeptal jsem se. Ne, prý ji obdivuje a zbožňuje, jak říká Carter.

Všechno je v tomhle domě možné. Bennie mi toho moc ne napovídá. Třebaže vypadá hodně nevinně a dost možná, že je úplně nevinný, má toho určitě už moc na svědomí.

Jestli jsem ty dva neslyšel spolu mluvit, ale dnes jsem viděl, jak se na něho podívala Anna u stolu. Kdo ví?

Matka to taky určitě ví. Možná že je v tom schválně nechtává. Jestli mezi nimi něco je... Anna to dělala už víckrát, hned jsem to na ní poznal, na těch jejích vláčných pohybech, na záskubech v tváři se zavřenýma očima, na ústech, na tom, jak zprudka dýchala, ba chropěla, a pak ústa zavřela, stiskla rty a zatajila dech.

Naučila se to od bratra?

Nemyslím.

Starý Jules? A co dělá ve dvoře Mon? Zvenčí to asi nikdo nebude. Matka to ví.

Dnes večer musím Annu přemluvit.

Je to divný dům.

297

MATKA

Nesnesu ani, aby hladil Tanna.

Každou půlhodinu si na něho pískne a on se mu přijde lísat k noze. Přěpává to zvíře cukrem a sušenkami a pak ho hladí přes uši nebo od ocasu až k hlavě proti krátké, lehké srsti. Ten Jim je nebezpečný. Kdyby byl ze stejného těsta jako ti druhzí, jako Eddie nebo listonoš, co tu vždycky vysedává děle, než je třeba, nebo jako Tlustý Smelders, to bych se nebá-la, ale on je uzavřený a příliš laskavý. Nevyznám se v něm. Ale jednou ho poznám, aspoň myslím.

Přilákala ho sem Anna. Teď se jeden druhému vyhýbají.

Proč sem asi chtěl? Sám bude muset s barvou ven. A pak to přijde, Amerikáne!

Bennie se právě oholil a teď si s natočenou hlavou hladí

před zrcadlem tvář. Strká jazyk za horní ret a napíná tak kůži.

„Pojd sem,“ povídám, „a nedrápej to! Strup ti musí od-
padnout sám od sebe.“

Přejedu palcem po ráně. Tvář má měkkou jako semišovou
kůži.

„Tady ses neoholil.“

Zaškrábu mu po bradě. „Máš tvrdé vousy.“

„Ano,“ řekne, „a dám se ostříhat tak jako Eddie a Jim,
nakrátko.“

„Ne, to nesmíš, mně se líbí vlasy na krku.“

„Říkají, že si mám vlasy namáčet deštovou vodou a pak do
nich vetřít brilantinu. Smím si vzít tu jejich flaštičku.“

„A teď jdi spát,“ řeknu mu.

„Ne, já si na ně chci počkat.“

„Přijdou domů až moc pozdě, povídali mi to. Nesmíš na
ně čekat. Myslíli by si, že je potřebuješ.“

Jdu s ním nahoru. U dveří mi řekne. „Jim mě naučí
boxovat a Eddie mě naučí tancovat.“

„Jsi rád, že jsou tady, co Bennie?“

„Ano. Ty taky?“ Kývnu.

Zamyslí se. Je ošklivý, když se zamyslí. Stáhne obočí,
čelo se mu zkrabatí a naběhne mu na něm šikmá žíla.

„Myslíš, že tu provedou něco zlého?“ zeptá se.

Zase ty Julesovy tlachy. Pořád do chlapce hučí o hříchu
a o zlu a o pokání. Proč si to nenechá pro sebe? I kdyby to
byla pravda, však já to taky vím, ale to ne, on musí dělat
proroka. To je ohromně snadné.

Nepatří sem, to je ono, a právě proto je tu nechám, nebu-
de to naše vina, když se něco stane.

Co sem přišel ten cizák dělat? Mám svých lidí dost, i vlast-
ními se stěž srovnám. Co s námi má ten cizák co sdílet?
Otevře snad pusku, aby se nás zastal?

„To nemyslím, chlapče,“ řeknu.

Stáhnou přehoz a upravím mu podušku. Vleze do postele,
položím mu ještě jeden polštář na nohy.

„Dobrou noc, Bene.“

„Anna šla dneska brzy do postele,“ odpoví mi na to.
Přirozeně. Už se asi nehladí před zrcadlem ve své komůrce,
jak jsem ji jednou přistihla. Teď musí myslet na ten duřící
nádor v břiše. Bude mě muset poprosit o pomoc.

Kroky určitě utichnou na pos-
ledním schodě, určitě utichnou. Carter již dobrou hodinu
leží, dole je teď jen matka. A kroky ztichly. Slyším všechny
zvuky v domě, praskání matrace, Julesův hlasitý chropot,
jako na smrtelném loži, trvá to celou noc, na půdě myši
a lehký vítr v doškách. Kroky. V uších mi hučí spousty vo-
dy, když ho zaslechnu těsně přede dveřmi, zatímco če-
kám.

„Věděla jsem, že přijdeš,“ řeknu, když ho uvidím ve dve-
řích s botama v ruce. Chrapitím, poslední slovo znělo jako
„při-eš.“

„Ano,“ zašeptá. A pak. „Proč nejsi v posteli? Nastudíš se.“

„Nesmíš dovnitř,“ řeknu a postavím se blíž.

Noby na prkenné podlaze mám jako kusy ledu. Škvírami
pod oknem sem protahuje studený vzduch. Noční košile mi
přílne ke kolenům. Musí být tise, protože dole poslouchá mat-
ka. Venku něco zapraští. Je ještě brzy, jinak bych si myslela,
že to praští stromy mrazem.

„Co to s tebou je? Proč jsi tady na statku jiná?“ zeptá se
a chce dovnitř.

„Ne, ne, řekni mi to tady, dovnitř nesmíš.“

„Co to do tebe vjelo?“

„Teď už to nejde, Jime,“ odpovím.

Podvedla jsem ho. Nevěděla jsem tomu v tom pavilónu.
Ve chvíli, kdy se se mnou miloval a kdy jsem z toho měla
potěšení, jsem ho už nenáviděla. Dívala jsem se mu na zbráz-
děný, osmahlý krk. Je ošklivý, pomyslíla jsem si, s těmi bílý-
mi lysinkami po těle. Vypadal vyplašeně, něžně, hloupě.

„Chtěl bych ti vyloužit...“

„Nemusíš. Já ti to můžu vyloužit sama... je to hrozně
snadné... Nebyla to pravda, v tom pavilónku.“

Je mi zima, on má na sobě silný khaki svetr a vatovanou
vestu.

„Nebyla to pravda, bylo to... protožes mi vyprávěl
o tom černochovi Jackiem, o tom divném zvyku, a tak...
Tos nebyl ty...“

„Anno, poslouchej...“

„Ne, dovnitř mi nepůjdeš!“ Stoupnu si přede dveře, chyt-
nu se studené, dřevěné zárubně. Je větší než já, vidím jeho
tvář z pohledu, nosní dírky, knírek, řehavý koneček cigarety,
mu osvěcuje rty, zdají se ostřejší a brada širší s hlubokým

důlkem uprostřed. A za ním rozlezlý stín, zlomený přes zábradlí na zeď. Nevím, kde mu končí tělo.

„Poslouchej...“

„Nech toho a jdi si lehnout. To nesmíš, Jime, nechci nic slyšet.“ Teď si myslí, že jsem v pavilónu říkala také nejdřív: ne, ne. Myslí, že mu to teď také projde, když to šlo tehdy jako samo sebou, vyrazit dveře, nalít rum atakdále. Co mi je po tom, že je hodný, že mi ležel na prsou jako dítě s vážným očima. Nesmím na to myslet, musím to vyřadit.

„Celá se třeseš,“ řekne.

„...“

„Well.“ Ustoupí o krok, teď se otočí a sejde ze schodů.

„Jime, nesmíš si myslet...“

Matka poslouchá dolů.

„Nevíš sama, co chceš, děvenko. Chtěl bych ti pomoci, ale mají tě v hrsti, všichni, Metsiersové, celé tohle hnízdo. Myslel jsem, že ti odtud pomohu pryč. My dva se k sobě hodíme líp, jsme dva kusy, které se jim tu nehodí do krámu, které nezapadají do jejich mašinérie.“

„Ne,“ bráním se.

„Ale ano, líp bychom se poznali. Zůstanu tady, abys měla čas na rozmyšlenou. Šla bys...“

Nesmí, nesmí, musí odtud pryč.

„Šla bys se mnou do Ameriky, to jde, já bych...“

„Co bys?“ Musím být tvrdá a já jsem tvrdá.

„Ty odtud nemůžeš?“

„Ne.“

„Já to věděl,“ řekne. Je unavený, vzdává se, má teď zmdlený a velmi lehký tón ve vyšeptalém hlase. Ale trpí tím, že to ví? Ano, protože se nám tu zabydlil a teď z toho nic není. Myslí na mě? Na tiché praštění v mých stehnech, na břicho napnuté jako měchýř, napnuté, napnuté... takové to tedy je. Už to vidím. A znám své tělo.

Nemyslí na to, že žiju svým životem, od něho oproštěným životem, úplně sama. S ním jako s jiným.

„Nejsem katolík,“ řekne, „moc jsem toho viděl a skoro se vším jsem se vyrovnal, ale tohle nejde...“

„...“

„Je to přece tvůj bratr, tvůj pokrevní bratr, to nejde.

To se vymstí ještě v tomhle životě, v životě vezdejší.

V jednom z vás se to...“

Tak tohle to je. On tedy ví.

Ještě nikdo se nevetřel tak daleko. Ani matka. Nikomu jsem nedovolila vetřít se až sem. A on, cizácký, zatracený pobuda, který se mnou nemá nic společného... Hodí se ke mně, povídá. Brečel jako nemluvně, protože ho tísnily ruce potřísněné krví jiných lidí.

Dotkl se mě, slintal mi do úst, jak tak plakal. A já ho nechala. A má snad proto právo štárat se ve mně a vytahovat tohle na světlo? Budu se bránit vši mocí, vysekám si kolem sebe místo.

Co mám udělat, když mě někdo takhle poplení?

„To je proti všem zákonům,“ vede svou. „Tohle nikdo nemůže obhájit, je to tatáž krev, která...“

„A já se tu mám obhajovat před tebou? Před kýmkoli?“

„Ale to nejde, Anno, to je...“

„Co to je?“

Řekni to! Jen to řekni, chci to slyšet, toužím po tom, dej tomu jméno, řekni to po americku. Má trpce sevřená ústa. Nevěř svým očím, nepoznává tu ovečku, co ji olizoval a o které si myslil, že se jí to líbí.

„Už o tom nebudeme mluvit, Anno,“ řekne. „Počkám. Sama uvidíš, jak je to nemožné.“

„Ne,“ pořád říkám jen ne jako tvrdohlavé děcko.

Představoval si to jinak a dělal, co mohl, ale sám si to zkazil. A pro mě je už jen jedna cesta, udělám si kolem sebe místo, musím přece dýchat, bude to: oko za oko.

Jako to dělá už léta matka.

Byla ona vůbec kdy milá, hodná holčička? Holčička ve škole, která se kolem sebe dívala velikýma očima a nechtěla věřit, že lidé mají i špatné stránky, jak povídala velebná sestřička.

„Well,“ řekne, „dobrou noc. Anno.“

Schází se schodů. Ramena dozadu, hlavu svěřenou. Stín na zdi za ním zakřepčí na každém stupínku, při každém zavrznutí schodiště. Už není jiné řešení. Je jen jediné východisko. Není to jeho vina. Jsme, jací jsme, a nevíme, odkud a jak to na nás padlo, jak nás to potrefilo. Už ho nic nechrání.

Když jsem seděl v Sint Gillis ve vězení a pomyslel si na venek, na vzduch a na krajinu, lidský křik a lodě, vždycky jsem si představoval bažiny za tímhle domem.

Bažiny. Za rozbřesku, ještě než svítá, je to ta nejkrásnější krajina na světě.

Před dvaceti lety jsem si tam měl postavit dřevěnou chatrč a měl jsem se tam nastěhovat s Tannem a tou mladou cikánkou, kterou jsem poznal v Gentu a která chtěla bydlet někde venku.

Musím si ještě prohlédnout holínky, tu zápiatu, kterou jsem si nalepil na pravou patu, a pěkně je promastím, k večeru bude sucho.

Matka je jak divá po těch Ameríkánech, co se kolem ní točí. Nesmějí mi ji rozmazlovat. Už tomu odvykla. Já taky.

BENNIE

Neodvažují se pozvednout hlavu a podívat se, kdo to je. Vtisknu obličej do sena, škrábe mě do tváře. Myslím, že je to Anna. Byl to rychlý krok a pak zásoupání pantoflíčků. Je tu tepleji než v posteli, zasypal jsem si nohy až nad kolena senem. A budu jako myška. Matka mě zavolá, až bude k polednímu.

Podě mnou brouší Tanno. Zapískám a vidím, jak zavrtí směsným ocasem. Je rád, že na mě přišel.

„Bennie, jsi to ty?“

„Ano,“ zavolám a vystrčím hlavu.

„Hledala jsem tě,“ řekne Anna. „Počkej, vylezu za tebou.“ Vyzvedne nahoru Tanna s roztaženými prackama a splihlým ocasem. Chytím ho a hodím ho do sena, hned začne čmouchat, Anna sklesne vedle něho.

„Měl bys vytáhnout žebřík,“ řekne a pomůže mi.

„Nemáš práci v kuchyni? Nebude tě matka hledat?“ zeptám se.

„Ne, dneska už na práci nesáhnou. Chvilí si tu u tebe lehnou.“

„Tady je to moc fajn,“ řeknu jí. „Nikdo tě tu nenajde. Já sem chodím často a vy si pak myslíte, že jsem si vyrazil někam ven, a já jsem zatím docela blízoučko.“

„Ale já tě přece našla.“

„Ty jediná smíš. Kdybych nevěděl, že jsi to ty, tak bych na Tanna nezapískal.“

Strčí nohy do sena stejně jako já a přetáhne si přes ně sukni.

„Já tě tu úplně pochovám,“ řeknu a hodím jí na záda celou náruč sena, a ta se jí rozvalí po krku a do vlasů.

„Ne, Bennie, přestaň! Přestaň!“

Narovná se a klekne si.

„Podívej se, cos udělal, teď na nás matka hned pozná, kde jsme byli.“

„A to nesmíš?“

Anna neodpoví. Pomohu jí obrát sen z blůzičky. Nachytilo se jí na silnou, modrou látku sukně. Anna si ji pěkně uhladí, když jsme ji konečně obrali.

„Proč si nehraješ?“ zeptám se.

Určitě řekne, na to jsi už velký. Copak si chceš hrát v seně jako malý? Když jsme se tuhle kočkovali, tak to řekla taky. Dívám se jí na ústa, jak to řekne, ale ona jen hladí palcem Tanna po uchu a dívá se na něho. To on má rád.

„Jak jsi daleko s mým pulovrem?“ zeptám se. Každý den mi ukazuje, kam až dopletla.

„Dělám rukávy.“

„Tys dneska zase nejedla,“ řeknu. „Každý den jdeš od stolu nenajedená.“

„...“

„Měla bys pít teplé mléko s cukrem jako já, když jsem stonal. Pamatuješ? Celý den jsi u mě seděla a dávalas na mě pozor.“

Převalí se na břicho na obranou a uhlazenou sukni. Pak se překulí na bok. Na kolenou má červené a růžové rýžky a kudrlinky, jak je tam vytlačilo seno.

„Moc jsem zhubla,“ řekne Anna.

„Ano, ale ty jsi ráda, že?“

„Ne, teď ne. Budu nemocná.“

„Proč? Ty tady na dvoře nejsi šťastná?“

„...“

„Já to povím matce, aby si tě líp hleděla, aby se o tebe líp postarala, není to od ní pěkně nechávat tě takhle stonat.“

„Bylo by lepší,“ řekne Anna, „kdybychom odesli ze dvo-
ra.“

„To jo! Ze všeho nejdřív bychom se usadili ve městě a já bych pak šel s tebou k doktorovi.“

„Ty bys rád?“

„Myslíš, že bych směl dovnitř, až by tě prohlížel? Musela by ses svléknout, klepal by ti na prsa, musela bys zhluboka dýchat a já bych stál za tebou a pak bych se zeptal, co to máš za nemoc v břiše a co bys měla dělat, aby ses uzdravila.“

„A ty by ses o mě staral?“

„Staral, a mnohem líp než máma. Ale my stejně do toho města nikdy nepůjdem,“ řekl. „Pořád o tom jen mluvíme, a právě proto tam nikdy nepůjdem.“

„Bennie, udělal bys pro mě něco, o co bych tě poprosila... máš mě přece rád, že?“

„To víš. A já s sebou vezmu máminy peníze. V šatníku má dvacet tisíc franků a klíček má v takové kastilice v nočním stolku.“

„...“

„Kdy vyrazíme?“

„Pozítří brzo ráno, lokálkou o sedmé, do města.“

„A pak?“

„Pak pojedem vlakem do Bruselu.“

„A zůstanem tam bydlet?“

„Ano, navždycky.“

„To není pravda,“ řekl.

„...“

„Pozítří. Proč až pozítří?“

Poposedá drobným potrhnutím blíž, ovine mi paži kolem zad, rukou se mi zaklesne v pase, zatlačí mi na žebra. Tanno se taky přitulí mezi nás, jedním bokem se dotýká Anny, druhým mě, jsme si všichni tři tak blízoučko, a já se ještě dotknu kolennem Anniných nohou.

„Jsem nemocná, Bennie,“ řekne. „A víš, čím je to vina? Víš, kdo mi tu nemoc uhnal?“

„Je to něčí vina? Někoho ze dvora? Matky?“

„Kopl mě do břicha,“ řekne Anna.

„Kdo?“

„Jim. Nebudeš mi věřit, nikdo mi nevěří. Myslíš si, že to nemůže být pravda... přisáhám ti, Bennie...“ Anna se zajikne, je celá červená, je nemocná, má horečku.

„Bil mě do tváře a všude a pak mě tou těžkou americkou botou kopl do břicha.“

„Ale mně přinesl boxerské rukavice. Viděl jsem je, jsou jenom moje. Proč by nám to dělal? My mu přece neublíží!“

„Chtěl, abych s ním jela do Ameriky. Chtěl se vetřít na tvé místo, chtěl se mnou bydlet.“

„A tys nechtěla?“

„Já myslela na tebe. Nic jsem mu o nás dvou nepovídala, víš, ani o městě a o naší práci. Nic jsem mu neřekla, ale myslela jsem na tebe. Myslela jsem si: Bennie ke mně přijde večer, jen a jen Bennie, každý večer, já myslela na tebe, na tebe, Bennie, na tebe...“

Nikdy jsem se neodvázil sám ji políbit. Ona mi občas dala suchý, letmý polibek. Myslíš si, že to teď udělám? Čeká na to? Tak proto musím tedy čekat na pozítří. To je dlouhá doba, celá noc a celý den.

Já ho zapíchnu jako Lowie zapíchnuje prasata, hned pod bradou, nahoře do krku. A pak ho zkopu, toho zrádce, tam a tam, obličej mu rozdupu holinkama.

„A po lovu se musíš nejdřív stavit u mě. Nechám svítit světlo.“

„Ano,“ řeknu. „Já vím, Aninko.“

JIM BRADDOK Kdyby nás tady Mon nechal, mě a Eddieho, tak bychom asi vůbec nenašli cestu zpátky a museli bychom tu počkat do svítání, třebaže nejsme víc než na pět minut cesty od dvora. Občas vzlietnou křepečky s mocným pleskotem křídel, nad hlavou se nám mihne široký stín. Někde nablízko vykřikne pták. Ale podle Mona nejsme ještě dost daleko.

Nad bažinami se hemží bzukotavý hmyz, brouci, komáři dlouzí jak prst, havěť, která se tu lhne a drží i v zimě. Ten zvuk mi připomíná příboj, pleskot moře o kamenné hráze a vlnolamy u zálivu v Longmille. I šerý, širý obzor nad mokřinou mi připomíná moře.

Občas zabřednu až po kotníky do bažiny, která mlaskne, když vytahuji botu. Ostatní, Carter a Bennie, jdou za mnou. V pološeru stěží vidím Monovu širokou stopu, jeho mocné plece. Občas sejdu z cesty, je-li to vůbec cesta, ta prosekaná pěšinka v rákosí s trochu hutnějším blátem, vyztužená na

rozměklých místech kmenem či plaňkou nebo hromádkou kamenů.

Mon drží pušku v ruce už od chvíle, kdy jsme vyšli ze dvora. Já mám svoji ještě přes rameno, dokud nedá znamení, že se začíná lovit. Zakládá si na tom, že nás vede.

„Teď k Merelinde,“ řekne Mon, „a pak do velkých slatin.“
Odbočí vlevo. Jdu za ním a pokaždé šlápnu do jeho šlépěje v blátě.

„I don't like it,“ řekne Eddie deset, třicet kroků za mnou.

„Co povídá?“ zeptá se Mon.

„Nemá rád lov.“

Domluvili jsme, ale šelst bažiny je ještě na okamžik narušený, není to ozvěnou, ale rozptýleným pazvukem našich hlasů, jako by rákosí zachytilo náš dech, kterým se rozkmitaly listy. Eddie nemá lov rád. Stejně jako mně mu to připomíná noční přepadení v Itálii. Byl také v Itálii. Rád bych se s ním byl poznal, když ještě bojoval. Život jde dál, ano, přirozeně, co to jsou tři, pro někoho možná čtyři roky, jenže já jsem pořád ještě v mlze, v mlze. Člověk jde kupředu a na délku paže před ním jde druhý s namířeným samopalem, jednou rukou si přidržuješ granáty na opasku, nikde se nic nevynoří, všude jen žlutá posraná mlha a ty čháš, sklídíš, samý strach, protože tvůj nicotný život závisí na každém nepatrném okamžiku.

„Byl Eddie už někdy na lovu?“ zeptá se Mon.

„Ne,“ zavolá Eddie, který tomu porozuměl.

Bennie náš voj uzavírá. Občas ho zaslechnu, jak puškou pomlácuje rákosí, ale od odchodu z domu neřekl ani slovo. Nikdo z nás ho neoslovil. Lov musí být něco posvátného. Měl s námi jít starý Jules, dal by k lepšímu pár flandáckých průpovědek, hned by tu bylo veseleji. Dříve prý byl široko daleko nejlepším pytlákem on. Teď je to Mon. „Pozor na starého Barre!“ volala za námi matka, když jsme šli kolem plotu.

„Kdyby mě tak viděl kapitán,“ řekne Eddie.

„Špendýrujeme mu jednu kachnu,“ řeknu mu, a zatímco mě předchází, postojím oběma nohama na tenkém kmínku. Bennie drží pušku stejně jako Mon, stranou, šikmo přes prsa. V přepásané kazajce vypadá hubený. Že by tu trpěli pod výživou, on i Anna? Ve vlněné čepici vypadá chlapec čiji než jindy, tak mladoučce, jak jsem ho ještě nikdy neviděl.

„Jak je?“ usměju se na něho.

„Hm,“ kývne. Buď mu něco je, nebo je to tím napětím z lovu. Dívá se přese mne na Mona, který zvedl paži.

„Teď budte tiše,“ řekne Mon. „A nedělejte rámus. Jíme, ty to pověz kamarádovi.“

„Rozuměl,“ řekne Eddie a položí si prst na ústa.

Mon si dřepne a souká se tiše s roztaženými koleny kupředu. Rákosí se před ním ohýbá. Musí jich tady být spousta, a blízko. „Ssst!“ sykne Mon.

Když si chci taky dřepnout, proletí kolem hejno vran. Eddie stojí ještě zpřímá. Bennie mi něco vyštkne do zátylku, nerozumím tomu, je to dialektem, a pak třesknou jako přeryv do ticha první dva výstřely.

MON

„Mordyje,“ zakleju. Moc brzo, moc brzo, kdo to udělal? Ještě nejsme u Merelinde. To jistě ten Američán, střílí na vrány, blázen!

„Zbláznil ses?“ vykřiknu a otočím se v podřepu. Američán stojí za mnou vzpřímený, ale na něho se teď nedívám, protože vedle něho leží u cesty On. To nemůže být záchvat. Doktor

říkal, že po sedmnáctém roce už nikdy nedostane záchvat. Leží s roztaženými rukama a nohama jako ukřižovaný, hlavu zvrácenou.

Lezu k němu po všech čtyřech. Bláto čvachtá. Matka. Tvář má úplně rozhřezlou, syrové, obnažené maso. Nemá nos, nemá bradu. Na tuhle vzdálenost, přirozeně. Přirozeně.

„Bennie,“ povídám.

Je mrtvý, oči má strnulé, kouká přímo nahoru, bláto a krev ve vlasech, po krku, krev na prsou.

Napřímím se, sáhnu po pušce. Matka. Matka. A pak dostanu něčím tvrdým, hranatým do spánku. Ucho mám roztržené. Křičím. Spadnu do bláta, hlavou se bořím do něčeho podivně měkkého, je to jako samet.

„Come on,“ slyším. „Hurry up,“ slyším.

Zažvýkám čelistmi, ve tváři mám asi pořádnou díru.

A pak zvednu Bennieho. Je studený. Hodím si ho přes rameno, ale sklouzne mi, zkrvavenou tváří se mi smykne po krku a vlasech.

Nesu ho tedy v náručí, držím ho v rozpražených pažích, jednu rukou v podkolení, druhou pod hlavou.

Bořím se do marastu. Pušky jsem nechal ležet. Jdu domů. Mám přeraženou čelist. Uhodil mě pažbou, dvakrát, padly taky dva výstřely. Měl jsem si tu vystavit dřevěnou chaluupu. Z Bennieho hlavy mi erčí na ruce krev. Musím s ním domů.

Utekli nebo se schovávají někde v rákosí. Budu to muset nejdřív povědět matce.

JULES

Kdo dobře a čistě zvažil svůj vlastní život, nenajde důvodu, proč soudit svého bližního. Kapitola druhá: O životě vnitřním. Člověk, pečující o svůj niterný život, klade tuto starost nad všeliké ostatní. A ten, kdo s bedlivou péčí sám sebe pozoruje, snadno pak pomlčí o jiných.

Nežádat útěchy u žádného tvora — (a to jsme my, v tom poznávám nás všechny, Mona a matku, Bennieho a Annu) — je znakem velké čistoty a duševní jistoty.

Jsmo čistí? Matka? Mon? Já?

Anna se mi dneska večer vysmála. „Bennie jde radši lovit s Američany než s tebou na šromáždění.“ To je má první porážka. Bennie byl rád, že jsem ho chtěl vzít s sebou za paterem. Museli ho baněbně zpracovat, že šel nakonec s nimi. Čtu dál: v nejhlubším nitru obcovat s Bohem a nebýt nikterak poplacen zevnějšku, toť pravé rozpoložení niterného člověka. Co to je? Čtu si to znova: nebýt nikterak poplacen zevnějšku.

Někdo klepe na okno. „Julesi,“ slyším zvenčí. „Julesi!“ Je to Mon, tiskne tvář na černou okenní tabulku. Něco se děje. Nechce, aby ho slyšela matka, která spí ve světnici. Něco se děje. Starý Barre? Nějak brzo se vrátí z lovu, je teprve jedna.

Čeká venku na prahu, drží se ve stínu, zády ke zdi, jenom na jednu nakročenu nohu s ublácenou holinkou mu padá pruh světla z Annina okna.

„Ty ses na lovu popral?“ zeptám se tiše. „Jsi celý v krvi.“

„Pojď se mnou,“ řekne.

Jdu za ním. Za stodolu. Na dvoře je jako po vyměnění.

Kde jsou Američani a Bennie? Mon s sebou nemá pušku. Za stáje. Za kolnu.

„Ssst!“ sykne Mon. Také se zaposlouchám, něco za námi zaprašelo.

„To je vlak ze vsi,“ řeknu. „Jdi dál.“ Ale vím určitě, že to bylo blíž, někde v okolí. Je černo černá tma.

Za kolnou. Mon rozsvítí kapesní svítilnu, šlehne po zrezavěném pluhu, po rýčích dolů podél kol vozů, a pak ho uvidím na boku, na zemi, na otýpce suchanky. Zakleju a Mon namíří světelný kotouč Benniemu do tváře. Je to hrůza. „Zatraceně!“ řeknu. „Kriste Ježíši! Ježíši!“

„Na půl metru,“ řekne Mon.

„Amerikán?“

„Pucflek,“ řekne Mon.

„Utekli.“ Obrátí svítilnu na vlastní tvář a sundá čepici.

Z ucha má sotva polovičku a pod lícní kostí proráženou kůží.

„Pažbou.“

“...“

„Ona to nesmí vidět,“ řekne Mon.

„A pak?“ ptám se. „Co se stane pak?“

„Zítra se udám čtníkům,“ řekne Mon. „Cestou jsem si to promyslel.“

„To nesmíš, Mone, to je...“

„Jdi do kolny pro lopaty!“

Když odcháším, zhasne baterku a poklekle vedle Bennieho. To je trest, který musel přijít. Hodina zkoušek a utrpení nadešla. Teď nás to vymačká až do poslední kapky. Co to pomůže, že utíkám pro lopaty? Co to pomůže, že ho pochováme? Co je nám teď po milosti? Kde zůstal teď pater se svým kázáním. Byl jsem u něho a Vandera, zrovna když mě nějvíce potřebovali tady. Jsem poplacen vnějšku světu.

Ano, pane pater, v prach se obrátíme, ale zajistíme si život věčný, když ve vás budeme věřit, ano. A viděl jste jeho tvář, pane pater? Kdopak si tohle zasloužil?

Budeme se na sebe dívat, až budeme praščit, až se sevřeme neme jak vysušené semě. Budeme se na sebe dívat a neodvážíme se pomyslet, jaké to bylo.

A Bože můj, když se vracím s lopatami (to byla ona, jak jsme prve někoho slyšeli u kolny), slyším matčin výkřik po

celém dvoře. Leží v dětské postýlce s železným haraburdím:
Ááááá!

A v téže chvíli se otevře osvětlené okno. Anna volá:
„Co je? Co je?“ Zmizí od otevřeného okna. Tanno šteká.
A pak slyším její bosé nohy. Pleskají po kamenech, rovnou
ke mně.

ANNA

Mon a Jules spálili americké
kalhoty a prádlo, řemeny, krabice a všechny saky paky.
Kolem stavení se drží pach spáleniny, čiší otevřenými ku-
chyňskými dveřmi.

Matka chodí po domě, po schodech nahoru dolů, něco si
sama pro sebe brumlá oněmělými rty. Celou hodinu zvrace-
la skloněná u pumpy.

Čekáme na Julese, který šel pro pátera. Potom ho pohřbí-
me v sadě. Zavřený Tanno vyje.

Leží vedle mě na matčině manželské posteli. Bílé prostě-
radlo, do kterého jsme ho zabalili, sleduje každé zaoblení jeho
těla v řasnatých záhybech jako na ležící bílé soše. Tam, kde
má hlavu, vedle mé paže, je prostěradlo napjatější, okoralé
krví v místech, kde tuším jeho ústa.

Neznala jsem ho jinak než s krví a krvavými strupy na
tváři.

Mon se zítra udá četníkům. Proč? Nemá to cenu. Všichni
chceme najednou nést vinu... O Američanech nepadlo ani
slovo.

Já a Bennie. Byli jsme příliš čisti. To se nesmí.

„Bennie,“ řeknu a dívám se na rovnoběžné hnědé trámy
s rezavými skvrnami nad hlavou. Jak mám uvěřit, že vedle
mě leží... Odkryju mu prostěradlo až k ramenům a podívám
se.

Kdopak nám teď pomůže?

A zítra v poledne musím za madame Sassenovou.

MARCEL THIRY

NONDUM

I AM NON